

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

7
2015

**Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?**

Høstkonferanse
– KAFO og BESO

Portrettintervju
med Ragnar Dahl

To norske F-35
er levert på Luke AFB

Sverige som mulig
NATO-medlem?

«ET SKRÅBLIKK PÅ FAGMILITÆRT RÅD»

– Ståle Ulrichsen

Godt Jul &
Godt Nytt År!

EXTENDED **AWARENESS**

The GIRAFFE 8A is a recent extension to Saab's world-class line-up of surface radar systems. This 3D long-range air surveillance radar system is designed for the highest level of situational awareness and ballistic missile defence – in any climate. The GIRAFFE 8A provides exceptional range and multi-role capabilities, combined with operational flexibility that allows you to virtually look into the future.

With our more than 60 years of innovative radar development you can rely on Saab's *thinking edge* to provide the capabilities needed to meet future threats and requirements.

www.saab.com

GIRAFFE 8A – a member of Saab's world-class line-up of Surface Radar Solutions.

SAAB

Nå skjer alt på én gang

Det er vinter, og nå går det fort mot jul og litt jul- og nyttårsferie. Og det kan vi trenge nå, for sjelden har så mange store og viktige prosesser i Forsvaret pågått samtidig! Det er mange som jobber seriøst med Langtidsmeldingen for Forsvaret. Forsvarsdepartement, Forsvarsstab, med alle generalinspektørene trekker pusten for innføring av nytt OF/OR-korps fra 1. januar 2016.

Om ikke dette var nok, så drøftes nå nytt Personellreglement, samtidig som det jobbes med omstilling av HR, implementering av LOG-prosjektet og etablering av ny materiell-etat. Legger vi til at innføring/iverksetting av det mye omtalte og altomfattende rapporteringssystemet FIF 3.0 er rett rundt hjørnet, så er det lett å forstå at mange drømmer om daglig tildeling av beroligende medisiner. For alt dette kommer i tillegg til daglig drift, generell omstilling og materiellprosjekter og materiellanskaffelser.

Tankekorset er at det nå går så fort at det ikke er tid til konsekvensanalyser. Eventuelle utfordringer og problemer må man bare forholde seg til i etterkant. Og nok en gang er det personellet ute ved avdelingene som nå og i etterkant, må ta belastningen.

Så til det meget gode foredraget forsker ved Sjøkrigsskolen og NUPI, Ståle Ulrichsen holdt på Oslo Militære Samfund den 9. november, med temaet « Et skråblikk på FMR ». Jeg har gjengitt noe fra foredraget i denne utgave, men oppfordrer alle å lese hele foredraget på OMS sine sider. Ulrichsen er meget tydelig i sin tolkning av FMR, og gir flere spark til de som « styrer » Forsvarets utvikling. Gode råd kommer han etter min mening også med. Det fryder meg å lese hans vurderinger rundt Forsvarsbygg, «fredsbasen» Ørland, den foreslåtte nedleggelsen av KJK, SHV, Mineryddervåpnet og Orion - et slag i trynet for beredskapen langs vår lange og strategisk viktige kyststripe.

Her er enda en betenkning. De siste 20 år, og spesielt det siste tiåret, har Forsvaret på grunn av underdekning over budsjettene, gått gjennom en radikal omstilling, med nedleggelser av avdelinger, baser, fort, utfasing av materiell, samt en kraftig reduksjon på personellsiden. For å kompensere for kvantiteten, er det investert i mer høyteknologisk materiell i alle forsvarsgrener. Femtegenerasjon kampfly F-35, nye fregatter, nye stealth kystkorvetter, oppgraderte hypermoderne CV-90'er og snart oppgraderte LEO 2 stridsvogner, samt high-tech sambandsutstyr. Alt proppet med elektronikk for å kunne fungere i det nettverksbaserte forsvar (NBF). Nå har Forsvaret en bemanning som er langt under minimumsgrensen, og sliter fortsatt med finansieringen fordi dagens teknologi er svært kostbar.

Så er det slik at Russland i Ukraina har skremt vettet av NATO, med sin meget effektive jamming av nettopp slik moderne teknologi. Vil våre hypermoderne systemer fungere om de blir utsatt for jamming? Finnes det en plan B? Har vi blitt for sårbare? Burde Norge i stedet satset på kvantitet i stedet for kvalitet og ultramoderne systemer? Dette er spørsmål jeg gjerne ville hatt svar på fra ekspertene. For mange hevder at det enkle ofte er det beste.

Til slutt vil jeg ønske dere alle en riktig God Jul og Godt Nytt År!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

7
desember
2015

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

SALGSFABRIKKEN AS
2211 Kongsvinger
caroline@salgsfabrikken.no. Mobil: 918 14 222

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punkt&prikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:

Operatør fra Kystjegerkommandoen under patruljering ved kysten.
Foto: Torbjørn Kjosvold/FMS

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 27. november 2015
(Bekreftet opplag 2015: 10.182)

UTGIVELSESPLAN 2016:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
1 januar	15/1	29/1
2 mars	26/2	11/3
3 mai	22/4	13/5
4 juni	6/6	24/6
5 september	15/8	2/9
6 oktober	7/10	28/10
7 desember	21/11	9/12

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

NORDEM, som er en del av Norsk senter for menneskerettigheter ved det juridiske fakultet på Universitetet i Oslo, sender ut kvalifisert personell til internasjonale organisasjoner som fremmer demokrati og menneskerettigheter. For mer informasjon, se <http://www.jus.uio.no/smr/english/about/programmes/nordem/>

Vil du være med på å overvåke våpenhvileavtalen og bidra til fred i Ukraina?

NORDEM rekrutterer nå til OSSEs sivile observatørstyrke i Ukraina.

NORDEM søker kvalifiserte kandidater til ledige stillinger som Monitoring Officer ved OSSEs Special Monitoring Mission to Ukraine (SMMU). SMMUs mandat er å fremme fred, stabilitet og sikkerhet i Ukraina gjennom bl.a. å observere og rapportere om den politiske og sikkerhetsmessige situasjonen i landet og overvåke våpenhvilen mellom de stridende partene i konflikten.

Kvalifikasjoner:

- Høyere utdanning, f.eks. befalsskole, politihøyskole eller høyere akademisk utdanning
- Erfaring fra internasjonale fredsoperasjoner eller annet relevant internasjonalt arbeid
- Minimum seks år relevant yrkeserfaring fra et eller flere av følgende områder:
Sikkerhetspolitikk, forsvaret, politiarbeid, våpenhvileobservasjon, konfliktløsning/forhandlinger, menneskerettigheter
- Erfaring med informasjonsinnsamling, analyse og rapportering
- Gode kommunikasjons- og samarbeidsevner
- Meget gode engelskspråklige ferdigheter, muntlig og skriftlig. Kjennskap til russisk og/eller ukrainsk er en klar fordel.

Spørsmål om stillingen kan rettes til NORDEM-sekretariatet, tlf. 22 84 20 01. Søknader med CV på engelsk sendes til nordem-programme@nchr.uio.no snarest mulig.

For fullstendig utlysingstekst, se

Se <http://www.jus.uio.no/smr/english/about/programmes/nordem/vacancies/2015/smmu-div.html>

LS460W

HD Dashbordkamera med GPS

- Norske menyer
- Sony Exmor sensor
- Støtter opp til ISO 3200
- Ditt vitne i trafikken
- GPS-logg
- Hastighetsvarsling
- Topp bildekvalitet
- Full HD 1920x1080@30fps
- Starter når bilen starter

For bestilling eller mer informasjon:
www.dashbordkamera.no

 DOD

Testvinneren fra DinSide og Autofil
har blitt enda bedre!

Dashbordkamera.no

FASTE SAKER:

Redaktøren: Når alt skal skje på en gang	3
Tilbakeblikk	17
BFO leder: Urolig farvann forut	22
Giv akt!	23
Hva skjer?	24
KAFO&BESO	32
Litt av hvert	33-36, 48-49
Leserinnelegg	40
Kjekt å ha!	43
INTOPSKOKKEN	53
Filmanmeldelse	56
Internasjonale nyheter	58

ARTIKLER:

KAFO og BESOs høstkonferanse	6
Spesiell og historisk veteranmarkering i Hov	8
BFOs populære advokater	10
De to første norske F-35 kampflyene er overlevert!	12
Reine ord for penga!	14
Intervju med BFOs Ragnar Dahl	18
Gradsoversikt	30
Debattemte om Forsvarets fremtid	37
Norsk attachesamling i Brussel	38
BFO på Dialogkonferansen HEL 2015	44
Frå hammer til ror!	46
Kystjegerne fikk rødt kort av forsvarssjefen	50
Svenske sperringer mot NATO-medlemskap står for fall!	54

Elevene og kadettene

“ - Er du ikke glad i mennesker bør du finne deg noe annet å drive med.

Kåre Brændeland om ledelse

TEKST: KADETT EIDE & UDAHL,
BEFELSELEV ANDRESSEN
FOTO: LARS-ANDREAS IRGENS (BFO)

Årets høstkonferanse for KAFO og BESO ble avholdt på Lillehammer. Deltakerne fra de ulike befals- og krigsskolene møtte opp fredag 30. oktober, for en helg fylt med interessante diskusjoner og nettverksbygging på tvers av grener og grader. Den første konferanse-dagen ble bruk til å bli kjent med BFO, samt å forberede seg på gruppearbeid og diskusjoner utover helgen. Dagen ble avsluttet med felles middag og en sjekk av utelivet i Lillehammer.

CODE DISKUSJONER

Lørdag hadde enda fler kadetter og befarselever ankommet og vi var totalt 70stk som stilte til konferansestart 0900. For KAFO sin del startet årets gruppearbeider, som i år omhandlet blant annet problemstillingen rundt sammenslåing av krigsskolene, og boligsituasjonen ved de ulike skolene. Det ble mange gode diskusjoner, og KAFOs uttalelser vil bli brukt videre av BFO sentralt.

Befarselevne var svært opptatt av hvordan de store utredningene som FMR og OR/OF vil påvirke framtidens befals-skoleutdanning. Her var det spesielt et fokus på skoler som BSS og FIH, hvorvidt disse blir uteksaminert som OR eller OF.

Saker som innføring av nye styrketester

Det stemmes!

Krigsveteran og Krigskorsinnehaver Kåre Brændeland holder et gripende foredrag om sin tjeneste i Bosnia.

engasjerer seg

KAFO, BESO og høstkonferansens «ledelse» fra BFO, samlet i høstlandskap på Lillehammer.

- La de du leder bli bedre enn deg selv.

Kåre Brændeland om ledelse

på FOS, men også oppfølging av dagens informasjon om utdanning, rettigheter i forhold til helsetjenester og videre tjenestevei i Forsvaret, ble diskutert flittig av befalelevne.

KRIGSKORSINNEHAVER KÅRE BRÆNDELAND

Foruten diskusjoner rundt hva KAFO og BESO skal mene om de ulike sakene som ble tatt opp ble det også holdt diverse foredrag. Årets eksterne foredragsholder var oberstløytnant Kåre Emil Brændeland. Brændeland holdt et gripende foredrag fra sin tid som FN-soldat i Bosnia. Erfaringene derfra ble benyttet for å belyse en side av lederskap som ga forsamlingen gode muligheter for videre refleksjon rundt egen lederutvikling.

SOSIALT TILSNITT

Lørdag kveld var det igjen tid for felles middag, denne gangen av det mer høytidelige slaget. Kjole- og dresskledd kadetter og befalelever sørget for nok en hyggelig kveld på Lillehammer. Neste morgen var det klart for valg og nye

KAFO og BESO landsstyrer ble stemt frem.

UTFORDRER BFO

Etter en innholdsrik, produktiv og hyggelig helg på Lillehammer har KAFO og BESO overlevert sitt arbeid til BFO, med sin klare mening om dagens aktuelle saker. Både kadettene og befalelevne har bearbeidet handlingsprogrammene sine og satt rammene for neste års arbeid. Vi gleder oss til å ta fatt på nok et spennende år!

Forsvarsministeren hilser kadetter og befalelever fra storskjermen.

FAKTA

HØSTKONFERANSEN

- Årlig konferanse med ca 70 deltakere fra krigsskolene og befalsskolene
- En arena hvor kadetter og befalelevne samles for å diskutere aktuelle saker
- KAFO og BESO landsstyre velges
- Nye prinsipp- og handlingsprogram vedtas

Spesiell og historisk veteranmarkering i Hov

EINAR HOLST CLAUSEN

I juni i år ble nye og gamle helter gjort ære på i Hov i Søndre Land kommune. Hovedmarkeringen var for å minnes et flydropp til gutta på skauen februar 1945 på Innersetermyra. Ole Christian Dalby tidligere offiser ved Krigsskolen, historiker og kommunestyrerepresentant, har i en årrekke samlet informasjon om dette flydroppet. Han klarte til slutt via engelske og canadiske myndigheter, å spore opp kapteinen på det engelske Short Stirling firemotors bombeflyet, som droppet to og et halvt tonn med forsyninger, våpen og utstyr til hjemmefrontsgutta som ventet i nattemørket på Innersetermyra. Det viste seg å være nå avdøde kaptein Harry Wellington Wilkie, som etter krigen hadde flyttet tilbake til Canada. Dalby lyktes å få kontakt med Wilkies datter, Barabara Raphael, og inviterte henne til Norge. Og nå i 2015, 70 år etter droppet, ble Wilkie og hans crew hedret under et stort arrangement på Hov.

Hele kommunen med ordføreren i spissen, stilte opp på denne spesielle minne-markeringen. Dalby hadde sørget for mannskor, æresvakter, fallskjermhopping m/ canadisk flagg, markering med fly fra Toten flyklubb og ungdomsskole-elever som viste frem drop-container med fallskjermen de ble droppet med. På lørdagen ble det også gjort stas på Synnøve Karlsen, som på våren hadde mottatt Regjeringens Minnepris for sin innsats for hjemmefronten. Ordføreren tildelte også Regjeringens Minnemedalje til Ingrid og Bjørg Fredheim, for deres støtte til hjemmefronten under krigen. Den unge sersjant Halvor Hammerstad fra Søndre Land, som blant annet er tildelt medalje for heltedåd i Afghanistan, ble også hyllet av generalmajor Kjell-Ove Skare. På søndag ble det avholdt minnegudstjeneste i kirken.

Generalmajor Kjell-Ove Skare flankert av majorer på første benk under arrangementet.

Ungdomsskoleelever viste frem drop-container med fallskjerm på idrettsplassen.

Offisersbladet ønsker
alle sine lesere
en riktig God Jul &
Godt Nytt År!

BFOs populære advokater

Befalets Fellesorganisasjon (BFO) innførte med virkning fra 1. juli 2015 et tilbud om 15-timers gratis advokatbistand pr år, i saker av privat karakter. Tilbudet har blitt svært godt mottatt av medlemsmassen.

Av LARS KRISTIAN DANIELSEN

Advokatavtalen ble innført som en del av BFO-pakken (BFOs hovedforsikringsprodukt). Pakken består nå av 8 elementer og har en pris på 340 kr pr måned.

Tilbakemeldingene så langt er entydig positive, både fra medlemmene og fra advokatene, kan leder i BFOs kommunikasjonsavdeling, Viggo Holm, fortelle.

Vi merker oss at dette er et tilbud medlemmene setter pris på. Vi får mange spørsmål om avtalen når vi reiser rundt på forskjellige medlemsarrange-

menter. Det er også gledelig at tilbakemeldingene fra advokatfirmaet på saksgang og dialog med medlemmene våre er positive, sier Holm til Offisersbladet.

Holm tror noe av grunnen til at avtalen blir så godt mottatt er at det for alle praktiske formål ikke finnes unntak for hvilke saksområder som dekkes.

Det er noen få temaer som faller utenfor avtalen. Næringsbeskatning, forsvareropdrag og behandling av utlendingsaker er unntatt. I tillegg må spørsmålene selvsagt relatere seg til norsk lov-

givning. Men, for de aller fleste medlemmer er dette forhold som ikke er relevante.

Han forteller at det finnes advokatforsikringer i markedet som har svært uheldige, og veldig praktiske, unntak. For eksempel dekkes tilsynelatende førerkortbeslag, men ikke dersom beslaget er relatert til rus eller fartsoverskridelser. Viggo Holm fortsetter retorisk:

- Hvor mange førerkortbeslag har man igjen da?

Slike avtaler og forsikringer har ofte mye «liten skrift». Det har vi fjernet i

Dyktige advokater innen en rekke fagfelter, står parat for å hjelpe BFO-medlemmer.

Det blir rask response fra Norman & Co. Her fra en utrykningsøvelse i høst.

vår avtale, det var et premiss i vår dialog med advokatfirmaet da vi inngikk avtalen. Det er også slik at alle advokatene i Norman og Co benyttes til å behandle saker fra våre medlemmer. På den måten sikrer vi oss at våre medlemmer ivaretas av advokater som er rutinerne innenfor saksfeltet.

Ansvarlig advokat for avtalen hos Norman og Co er Kjell Inge Ambjørndalen. Han sier at selv om medlemmer kontakter selskapet med vanskelige saker er det deres mål at BFOs medlemmer skal sitte igjen med en positiv opplevelse av dialogen med Norman og Co.

Mitt inntrykk er at de som har vært i kontakt med oss er fornøyde med responsen de har fått, selv om det nok er slik at alle kanskje ikke har fått nøyaktig det svaret de hadde ønsket seg eller håpet på, sier Ambjørndalen.

Han understreker at selv om noen av sakene er tyngre og tar lang tid, løses mange av sakene relativt kjapt. Det har også vært en stor spredning i saksområdet, alt fra de helt bagatellmessige spørsmål til store kompliserte temaer.

FAKTA – PRAKTISK INFORMASJON

Jeg har en sak – hva gjør jeg?

Det er laget et eget skjema som du finner på www.bfo.no

Når skjemaet er sendt vil du normalt få respons fra advokat i løpet av to dager.

- Avtalen gir rett til råd og bistand innen de fleste områdene de kan støte på som privatperson – for eksempel arverett, familierett, kjøpsrett, identitetstyveri, kontrakter, fast eiendom, førerkortbeslag, juridiske avtaler og skjemaer m.m. Ordningen har ingen egenandel.
- Ordningen dekker etter søknad også egne kostnader forbundet ved eventuell rettsak
- Ordningen dekker mange rettsområder som ikke omfattes av en vanlig rettshjelpsforsikring som de fleste har i sin hjem-/innboforsikring.
- Saker av arbeidsrettslig karakter dekkes ikke av ordningen men etter avtale direkte med BFO.
- Saker som ikke omfattes avtalen er oppdrag som forsvarer i straffesaker, næringsbeskatning og saker etter utlendingsloven. Videre gis det ikke bistand etter utenlandsk lovgivning.

Se www.bfo.no for fullstendig avtale

NORMAN & CO

ADVOKATFIRMA

Om Norman & Co

Advokatfirmaet har røtter helt tilbake til 1878 og holder i dag til i lokaler i Huitfeltsgate 4 like i nærheten av slottet i Oslo.

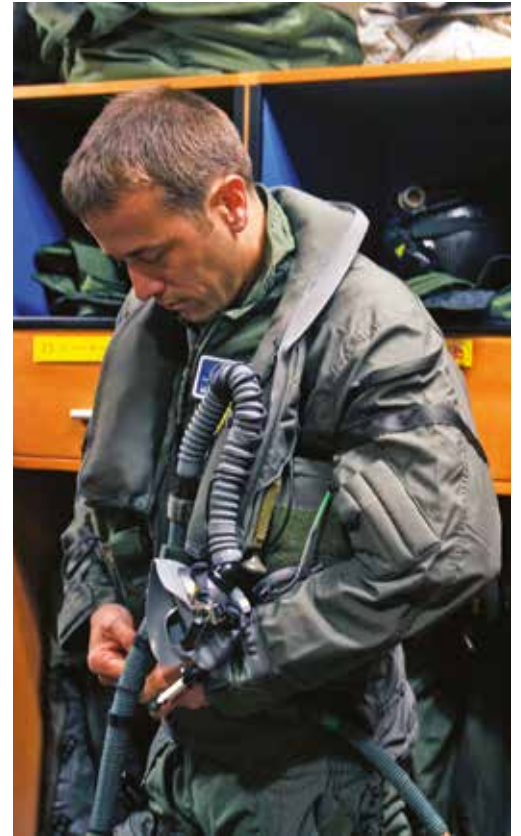
Firmaets ni advokater har erfaring og kompetanse som spenner over alle juridiske fagfelt som inngår i avtalen.

De to første norske F-35 er overlevert!

Den 10. november landet to norske F-35 på Luke Air Force Base i Arizona. Dette er de to første av fire F-35, som norske piloter skal trenes opp på. De fire norske flyene blir fast stasjonert på Luke AFB, der norske elever i fremtiden skal lære å mestre våre nye femtegenerasjons kampfly.

Alt klart for første take off i F 35 for Hanche. Det var i en amerikansk F-35.

Hanche ikler seg utstyret før sin første tur i F-35.

Her lander første norske F-35 på sin fremtidige hjemmebase Luke AFB.

TEKST: EINAR HOLST CLAUSEN OG FORSVARET
FOTO: US AIR FORCE/LUKE AFB

NORSKE F-35

De to første flyene ble levert tre uker før kontraktsdato, når de ble fløyet over fra Lockheed Martins fabrikk i Fort Worth i Texas. De fire norske F-35 flyene vil inngå i en treningsskvadron sammen med amerikanske og italienske F-35, og skal bidra til å utdanne både instruktører og flygere.

Lederen av F-35 anskaffelsen, brigader Morten Klever var på Luke AFB når de norske flyene kom, men også dagen etter da første norske pilot gjennomførte sin

«jomfrutur» i F-35. Klever passet på å rose dyktige medarbeidere i Kampflyprogrammet og Forsvaret for øvrig, for den jobben de har gjort i årevis, og fortsatt gjør.

Morten Klever sa at Luke Air Force Base er partnerskap i praksis. Man utvikler og kjøper F-35 sammen, trener og flyr sammen daglig. Helt klare økonomiske og operative fordeler, fremhevet en meget fornøyd leder av Kampflyprogrammet.

MORTEN «DOLBY» HANCHE BLE HISTORISK

Samme dag som de norske flyene landet

på Luke, gjennomførte Morten «Dolby» Hanche sin første treningstur i et amerikansk F-35. Hanche har vært stasjonert på Luke AFB siden sensommer 2015, og har hatt en intensiv opplæringsperiode, der teori og timer i simulator har stått på programmet. Hanche har tidligere blogget om simulatoren slik:

«Så langt har simulatortreningen fokusert på grunnleggende ferdigheter; det å ta av og lande, instrumentflyging og nød-prosedyrer. Hovedinntrykket av F-35 så langt er at maskinen tar hånd om det «administrative» for meg. F-35 er mye mer automatisert sammenlignet med

kampflyene

Brigader Morten Klever gratulerer Morten «Dolby» Hanche etter den første turen i F-35.

F-16, som er min referanse. Et eksempel er oppstart av maskinen. I F-16 er dette en ganske innviklet prosedyre, som innebærer å flytte flere titalls brytere. I F-35 starter motoren etter at jeg har flyttet på bare tre brytere. Resten av prosessen er tilsvarende forenklet. Automatiseringen kommer også fram når vi «flyr» i simulatoren. I F-16 var «cockpiten» fylt av motorinstrumenter og brytere som var nødvendige for å operere maskinen. I F-35 er arbeidsplassen nesten helt ribbet for det «administrative». Flymaskinen forteller meg dersom noe er galt, og skjerm-

plassen brukes til å vise strids-teknisk informasjon».

Og den 10. november gikk turen rett fra simulator og til «the real thing». Hanche klatret opp i cockpit, og noen minutter senere tok han av fra Luke - han ble historisk. Han ble første norske pilot som har fløyet F-35.

71 ÅR SAMME DAG

Denne dagen på Luke ble spesiell på flere måter, for 10. november 2015 var også 71-års «bursdagen» til Luftforsvaret. De fleste vil nok hevde at dagen for overlevering og dagen for Hanches første tur

i F-35, ikke var helt tilfeldig valgt. Generalinspektør for Luftforsvaret generalmajor Per Egil Rygh og brigader Morten Klever var tydelig stolte, og en stor fornøyd Morten «Dolby» Hanche, svevde nok euforisk rundt resten av kvelden. Vi får tro at dagen ble behørig feiret på kvelden.

Gratulasjoner går til Luftforsvaret, og ikke minst til første norske F-35 pilot Morten Hanche!

Reine ord for penga!

Ståle Ulrichsen, forsker ved Sjøkrigsskolen og NUPI, holdt et knakende godt foredrag i Oslo Militære Samfund den 9. november, med tema «*Et skråblikk på FMR*». Offisersbladet trykker her et utvalg fra foredraget, men oppfordrer alle til å gå inn på OMS sine sider, og lese hele foredraget, som mange mener fortjener betegnelsen en «innertier»!

KRYSSERMISSILER OG FLYBASE ØRLAND

Den viktigste enkeltsatsingen i FMR er innkjøpet av 52 F-35 og samling av de aller fleste flyene på en nybygd flybase på Ørland. Den voldsomme økningen av kryssermissiler i den russiske marinen stiller beslutningen om å samle de aller fleste norske jagerflyene i svært sårbare

Ørland kampflybase.

hangarer på én base i et meget underlig lys. Hangarene vil, selv med brannvegger mellom flyene, være svært sårbare. Med dagens luftvern vil en enslig ubåt med kryssermissiler enkelt kunne «mette» og bryte gjennom forsvaret og utsette det nye fine jagerflyvåpenet fullstendig. En investering på 70-80 milliarder vil altså

Russisk angrepsubåt.

Russisk Novator 3M14E SS N 27 Sizzler krysser rakett.

F-35.

Boeing P-8A Poseidon.

Lockheed P-3C Orion.

og droner uten anti-ubåtkapasitet. Med en flåte av P-8 Poseidon, til erstatning for P-3C Orion, vil Forsvaret ha en viss kontroll på ubåtenes bevegelser og kunne angripe dem relativt raskt.

kunne ødelegges med en enkelt salve. Selv om dagens luftforsvar tredobles, og selv om storparten av våre missiler skyter ned et innkommende missil vil en ubåt og noen få små overflatefartøyer likevel kunne jevne basen med jorden.

Det er vanskelig å finne sterke nok ord for å beskrive inkonsekvensen som ligger i at en stat føler den trenger et så stort antall svært dyre kampfly og likevel mener at det er hensiktsmessig å bygge en «fredsbase» for å huse dem. Og siden kampflykjøpet i så liten grad levner rom for investeringer i resten av Forsvaret at Ørland blir selve tyngdepunktet i det norske Forsvar, er planene potensielt katastrofale. Det ligger også en fare i at man «oppdager» problemet for seint, og deretter pøser på med mange lag med luftvern rundt Ørland. Da vil investeringer i defensive kapasiteter på Ørland i enda større grad føre til utarming av resten av Forsvaret.

Det er de russiske ubåtene som her representerer den største trusselen. De kan gå så nær Ørland at varslings tiden for et angrep reduseres til noen få minutter. Da blir det enda mer ubegripelig at man i FMR foreslår å erstatte de maritime patruljeflyene med billige overvåkingsfly

KYSTFORSVARET

Jeg tror altså at russisk strategi i nord vil bli sterkt preget av maritim tenking. Det er Nordflåten som vil være i førersetet. I Forsvarssjefens fagmilitære råd foreslås både korvettene, Taktisk båtskvadron, Kystjegerkommandoen og Sjøheimevernet avviklet innen 2025. Jeg tror det er en farlig beslutning som gjør norskekysten til et strategisk tomrom som en motstander kan fylle. Det er naturlig at et land med så store globale maritime interesser som Norge bidrar til «good order at sea» og til alliansens stående marinestyrker. Forslaget som fremmes i FMR vil resultere i en marine med bare 10 fartøyer, fem fregatter, fire ubåter og et logistikkskip. Antallet ubåter blir redusert med to. Da er vi nede på et absolutt minimum, kanskje under, av hva som skal til dersom undervannsbåtene skal ha en strategisk avskrekkende rolle. Fregattene og KNM Maud gjør Norge i stand til å bidra substansielt til NATOs stående marinestyrker, og kan også bidra til å sikre Norges maritime interesser. De kan bidra til å sikre framføring av forsterkninger til Norge, men de vil ikke gi Norge et reelt kystforsvar.

Skjold-klasse korvetter er veldig avanserte fartøy med høy prisklasse. De har kostet Forsvaret godt over en milliard pr stk. De er også relativt skjøre og kombinasjonen av støy og risting gir ikke akkurat mannskapene et godt arbeidsmiljø. Før eller siden vil de antakelig kreve en kostbar oppdatering. Da er det kanskje fornuftig å ta dem ut av tjeneste. Når en slik kapasitet skal fornyes er det kanskje viktigere å se på ildkraft og effekt enn på plattformens andre egenskaper. Som Sverre Diesen og Paul Narum har vist ganske tydelig, er teknologisk fordyrelse i ferd med å kvele alle vestlige militærapparater. En hovedårsak til dette er at man fokuserer alt for sterkt på plattformene i forhold til våpnene den skal bruke.

Men det er likevel viktig å bevare evnen til å slåss langs kysten. Jeg foreslår at både Taktisk båtskvadron, Kystjegerkommandoen og Sjøheimevernet beholdes og slås sammen med MTB-våpenet til en kyststridsflotilje. Denne utrustes med billige båter, 25-30 millioner pr stk (uten våpen) og utrustes med missiler og andre modulare våpen. Dermed kan en fleksibel styrke med evne til kamp både til lands og til vanns i skjærgården opprettholdes uten at det kreves massive investeringer.

FORSVARSBYGG

Den sterkeste styringsimpulsen i forvaltningen av Forsvaret er at hus, bygg og anlegg er viktigere enn kuler og krutt. Forvaltningen av bygg og anlegg er lagt til Forsvarsbygg som er underlagt Forsvarsdepartementet men som ikke er

en del av Forsvaret. Når Forsvarssjefen skal foreslå hvordan framtidens forsvar skal se ut, kan han altså ikke velge å prioritere ned utgifter til vedlikehold av bygg og anlegg for en periode selv om ammunisjonslagrene er aldri så skrantne og beredskapsnivået deprimerende lavt.

Når det gjelder kundetilfredshet scorer Forsvarsbygg rundt 20 på TRI*M-indeksen. Jeg har hatt samtaler med et stort antall militære og sivile sjefer i Forsvaret. Alle som en er meget misfornøyde med husleieavtalen og de aller fleste er frustrerte og føler seg makteløse i sin kontakt med Forsvarsbygg.

Forsvarsbudsjettet 2014 var på 43 milliarder kroner. Siden 2011 har Forsvarsdepartementet brukt såkalt bruttobudsjettering, noe som innebærer at budsjettet ser betydelig større ut enn det i virkeligheten er. Forsvarets militære organisasjon fikk bare 37 av de 43 milliardene. Omtrent 10 prosent av de 37 milliardene, 3621 millioner kroner, gikk med til drift av bygg og anlegg, altså til husleie. Norge har vært blant medlemslandene i NATO med aller høyest utgifter til EBA siden 1990. Det har ikke vært nevneverdig forbedring siden Forsvarsbygg ble opprettet, til tross for at arealet har blitt sterkt redusert.

FOH, med 323 militære, sivile og vernepliktige årsverk brukte 20% av sitt budsjett, 127 millioner kroner, på husleie. FLO bruker omlag 25 prosent, eller 518 millioner. Hæren bruker 17 prosent, 949 millioner på husleie. Heimevernet bruker

17 prosent, 197 millioner, Luftforsvaret 14 prosent 697 millioner, Sjøforsvaret bruker 10 prosent, 345 millioner.

Forsvarsbygg hadde 1556 årsverk i 2014, med totalt 1724 ansatte. Til sammenlikning har alle Hærens tre manøverbataljoner til sammen 1610 befal, grenaderer og vernepliktige soldater. Antallet årsverk hadde i 2014 vokst med 13 prosent siden 2010. Siden 2005 har antallet årsverk steget med over 300. Nå er Kyst-jegerkommandoen, en av Norges beste og mest anvendbare avdelinger foreslått nedlagt for å spare inn årsverk slik at fregattene kan bemannes. KJK har 90 årsverk.

Forsvarsbyggs budsjetterte driftsutgifter i 2014 var på litt over 3034 millioner kroner. Forsvaret betalt Forsvarsbygg 3621 millioner. Dermed ble det generert et overskudd på nesten 600 millioner kroner som gikk med til å bygge nye hus. For et slikt beløp kan man seile en fregatt i 1090 døgn.

Da Forsvarsbygg ble opprettet lagde man ordningen for å gi insitamentet til at Forsvaret skulle kvitte seg med overflødig EBA. Nå gjør ordningen det på den ene siden vanskelig for hver avdeling å få budsjettene til å henge sammen uten at de kvitter seg med bygg og anlegg som vil være viktige i en krigssituasjon, ikke minst med hensyn til mottak av forsterkninger. De må også kvitte seg med ennå brukbart materiell fordi kvadratmeterprisen på for lengst nedbetalte lagre er så høy at det «lønner» seg å kvitte seg med materiellet. Men dersom man virkelig trenger å bygge opp igjen kapasitet ville mye av dette materiellet ha vært svært verdifullt. På den andre siden gjør dette overskuddet at det blir lettere, kanskje for lett, å bygge nye hus og anlegg. Det mener jeg altså må komme i andre eller tredje rekke når det er så store mangler i beredskapen.

Mitt forslag vil være å avvikle Forsvarsbygg. I stedet ville jeg ha bygd opp små vedlikeholdsavdelinger inne i Forsvaret, med et stort innslag av læringer. For nybygg og annen drift ville jeg ha innført reelle markedsmekanismer. I dag simuleres det et marked. Det er bokstavelig talt «å leke butikk». Ordningen er mislykket og altfor dyr. Jeg ville altså i tillegg ha innført en byggestopp, med noen få unntak (siden Ørland pågår og har behov som nevnt over), i en periode på fem år. De pengene ville jeg ha brukt til å bygge høyere beredskap, særlig med tanke på ammunisjon og reservedeler. Det ville også ha gitt større aktivitet for norsk industri i en periode med tiltakende ledighet.

NYTENKING?

I bestillingen av Forsvarssjefens fagmilitære råd heter det: «Det samlede utfordringsbildet gjør det **nødvendig å tenke grunnleggende nytt** om Forsvarets innretning for å sikre at Forsvaret også i fremtiden er rustet til å fylle den viktigste samfunnsrollen – som garantist for vår sikkerhet og uavhengighet.» Finner man mye nyttenking i FMR?

Dessverre er det lite reell nyttenking i Forsvarssjefens fagmilitære råd. Noen forslag om bruk av ny teknologi som kan gi inntrykk av å være nyskapende, er kanskje problematiske. I FMR ligger det flere forslag om å erstatte eksisterende og meget gode avdelinger og systemer med ubemannede plattformer. Slike har vist seg meget anvendelige i mange av de operasjonene vestlige styrker har utført de siste årene. Men der har fienden hatt svært begrenset teknologisk kapasitet. I løpet av det siste året har det kommet fram at russiske styrker har anvendt elektronisk krigføring i svært stor grad i kampene i Ukraina.

I april 2014 ble også USS Donald Cook utsatt for et slikt angrep fra et russisk SU-24 Fencer kampfly. Det ble rapportert at jammingen hadde stor effekt på skipets systemer, inkludert både kommunikasjon

og radar. Vestlige militærapparater har ikke brukt mye tankekraft på å beskytte seg mot slikt de siste 25 årene. Det må man virkelig gjøre nå. Og før man anskaffer seg ny teknologi bør man være svært nøye med å teste systemene både for sårbarhet for elektronisk krigføring og avhengighet av faste installasjoner som kan være sårbare for angrep med kryssermissiler.

Vi er inne i en tid med meget dramatiske og raske teknologiske endringer. Det innebærer stor risiko for at systemer som er formidable det ene året kan være sår-

bare det neste. I uminnelige tider har det imidlertid vært sant at gode folk og spesielt *gode avdelinger* er gull verdt i krig. Da skal man ta vare på dem man har, og legge stor vekt på å forbedre dem. Og jeg føler meg ganske sikker på at kontinuerlige omorganiseringer, nedleggelser og flyttinger *ikke* er måten å gjøre det på.

Ståle Ulrichsen,

forsker ved Sjøkrigsskolen og NUPI

Sukhoi SU-24, samme type som ble skutt ned over Tyrkia.

USS Donald Cook ble nylig jammet ut av en russisk SU 24 Fencer.

LAPPLANDSKRIGEN

”Als dank für nicht bewiesene Waffenbrüderschaft!” (som takk for ikke å utvise våpenbrorskap!) sto det på et skilt som tyske soldater satte opp i den finske byen Muoni under tilbaketrekningen. Tyskerne var forbitret over den fiendtlige behandlingen fra sine tidligere finske allierte.

Av TROND SÆTRE

Etter vinterkrigen valgte Finland å stille seg på tysk side ved invasjonen av Sovjetunionen i juni 1941. Fra finsk side var dette kjent som «fortsettelseskrigen». Men tyskerne var ikke naive; så tidlig som i 1943 begynte de å legge planer for hva de skulle gjøre dersom Finland prøvde å komme til en separat fredsslutning med Sovjet. I motsetning til hva som skjedde i Italia var det ikke planen å hærta Finland for å tvinge landet til å forbli på tysk side. Planen som fikk navnet ”Operasjon Birke” dreide seg om hvordan tyskerne skulle evakuere militært utstyr. Helst burde evakueringen skje i retning nord, for å beskytte de viktige nikkelgruvene i Petsamo. Disse gruvene leverte 80 % av den tyske krigsindustriens totale nikkelbehov. Tyskerne hadde 200 000 mann stående i Nord-Finland, halvparten av dem i Petsamo-området. For å lette den planlagte evakueringen brukte tyskerne krigsfanger for å utbedre veiene mellom Nord-Norge og Nord-Finland vinteren 1943/44.

2. september 1944, to dager før den trådte i kraft, advarte finnene tyskerne om en forestående våpenstillstand mellom Finland og Sovjet. Betingelsen for våpenstillstanden var at tyskerne måtte ut. Hvis finnene ikke gjorde det selv, ville den røde armé drive ut den tyske hæren – Noe som i praksis ville bety en sovjetisk okkupasjon av Finland.

De viktigste krigshandlingene fant sted i nord, slik navnet ”Lapplandskrigen” tyder på, men de begynte i Østersjøen. 14. september la tyskerne ut miner i finsk farvann; dagen etter igangsatte de ”Operasjon Tanne Ost”, med det siktemålet å hærta øya Hogland (Suursaari på finsk) i Finskebukta. Hogland hadde en strategisk gunstig posisjon mellom Finland og Sovjetunionen, hvorfra tyskerne kunne overvåke de nye minefeltene. Tyskerne trodde først av finnene bare ville la dem ta øya. Da dette ble avvist fra finsk side, sendte den tyske hæren en okupasjonsflåte fra Tallinn, men ”Tanne Ost” ble en fiasko. De finske kanonbesetningene på øya åpnet ild, og sovjetiske fly bombet de tyske fartøylene.

Dette var de første fiendtlige handlingene mellom Finland og Tyskland under andre verdenskrig. Men fortsatt var begge parter først og fremst interessert i en mest mulig knirkefri tysk evakuering av Finland. Samme dag som kamphandlingene ved Hogland hadde de to statene inngått en hemmelig avtale tilbaketrekning som blant

annet innebar at tyskerne fikk tillatelse til å ødelegge veier, jernbaner og bruer for å lette sitt tilbaketog.

Til å begynne med var finnene ganske gemyttlig innstilt; selv ikke trefningen i Finskebukta hadde ødelagt for det finsk-tyske samarbeidet. Men presset fra russerne ble stadig sterkere, og Finland så seg nødt til å gå mer aggressivt fram mot sin tidligere allierte. 1. oktober foretok finnenes 11. regiment en overraskende landstigning i Torneå – en liten by i Lappland, på grensen til Sverige. For tyskerne var denne byen viktig som en transportåre. Innseilingen var risikabel, da de manglet både luft-og marinestøtte, men i det dårlige været ble de ikke sett av tyskerne. En andre og tredje landgang av finske tropper i Torneå ble gjennomført de neste par dagene.

Kommandøren for den finske hæren under Lapplandsaksjonene var den legendariske general Hjalmar Siilasvuo fra Vinterkrigen. Den tyske kommandøren i Lappland var den østerrikske generaloberst Lothar Rendulic. Finnene greide å sikre både havnen og det meste av byen, men måtte slå tilbake tyske motangrep i over en uke før tyskerne trakk seg tilbake den 8. september. Dagen før hadde finske styrker angrepet den nærliggende byen Kemi, der de fant et større, tysk brennevinslager. Dette førte til så mye alkoholmisbruk i hæren at Finland innførte et midlertidig, nasjonalt alkoholforbud.

Finland var mellom barken og veden. Sovjet forlangte aktiv krigføring mot de evakuerende tyskerne, men våpenhvileavtalen innebar at de eldre, krigsvante soldatene skulle demobiliseres og sendes hjem. Dermed måtte finsk krigføring etter hvert fortsette med en overvekt av unge vernepliktige i 19-20-årsalderen. Fra tysk

side ble ”brent jord”-taktikken konsekvent gjennomført. Avtalen om at tyskerne kunne gjøre visse ødeleggelser som finnene var informerte om, gjaldt ikke lenger, så de tyske troppene ødela nå alt de kunne. Mer enn en tredjedel av bosettingene i Lappland ble brent ned til grunnen, og det ble lagt ut miner i hele distriktet. Finnene prøvde å beleire et tysk regiment som hadde slått leir i fylkets administrasjonssenter, Rovaniemi, men de kunne ikke redde byen fra tilnærmet total ødeleggelse. Egentlig prøvde tyskerne bare å ødelegge administrasjonsbyggene i byen, men ilden kom ut av kontroll og forårsaket ytterligere ødeleggelse da et tog med ammunisjon ble antent og eksploderte. 16. oktober overlot de ruinene av byen til de framrykkende finnene.

6. november stoppet finsk framrykning foran en sterk, tysk forsvarslinje. På dette tidspunktet var den finske hæren tydelig svekket av det sovjetiske demobiliseringskravet, og etter hvert var det bare én divisjon som fortsatte å jage tyskerne mot Norge. Men også denne valgte til slutt å vente og la tyskerne reise frivillig. 18. november hadde tyskerne evakuert, med unntak av en siste fjelldivisjon ble stående i Lappland fram til 10. januar 1945. Men kamphandlingene i det nordlige Finland sluttet november 1944.

Rendulic dro til Norge, der han fikk ansvaret for samme taktikken som i Finland; han ledet ødeleggelsen av Finnmark og Nord-Troms under den tilsvarende tyske tilbaketrekningen derfra.

For Finland var det verste over, men landet forble formelt sett i krig fram til Paristraktaten i 1947, hvor de blant annet ble nødt til å avstå 10 % av sitt landområde til Sovjetunionen - Inkludert hele Karelen, som de hadde kjempet for under Vinterkrigen.

Ragnar Dahl er et levende på at BFO tar vare på sine ansatte

Han er nesten et mirakel og født på ny flere ganger. Forhandlingslederen byr på seg selv i dette portrettet. Han var på «tur ned i graven» men noen ville det annerledes.

TEKST OG FOTO: GURI C WIGGEN

Ragnar Dahl er forhandlingsleder på forsvarsbudsjett, virksomhetsplan, omstilling, arbeidsmiljø, pensjon, lover og avtaler. Han var gitt opp av legene, som sa at uten nye lunger, hadde han kun kort tid igjen å leve. NAV uføretrygdet ham med begrunnelse om at han aldri ville komme seg tilbake i jobb. Nå er forhandlingslederen med «livet i gave» tilbake i sin gamle stilling, nye lunger, nytt livsmot etter å ha overlevd sitt livs største prøve.

– Nå dør jeg - tenkte jeg- og kastet en blomsterpotte mot veggen i stua, for å gi beskjed til kona mi Margit, som var i underetasjen, før jeg segnet om - hun reddet livet mitt den dagen. Hun støttet meg, hjalp meg gjennom de vanskelige periodene og hadde full jobb ved siden av. Hun opplevde frustrasjon, fortvilelse, angst og panikk, uten egentlig å kunne gjøre annet enn å være tilstede. Jeg har mye å takke henne for.

På det tidspunktet hadde Ragnar Dahl godt under 10 % lungekapasitet igjen. I dag innrømmer han at han røkte mye og fikk vite at han var genetisk disponert for lunge sykdommen KOLS og fikk påvist KOLS grad 1 i 2009. Han reduserte røykingen betydelig, men i 2012 var lungekapasiteten redusert til 50 %, og i 2014 var han nede i 18 %, da greide han nesten ikke å gå, holdt på å bli kvalt og fikk flere lungebetennelser i rask rekkefølge. Det siste han gjorde før han ble sykemeldt 22. april i fjor, var som instruktør på et hovedverneombuds kurs for FLO Vedlikehold på Kiel-ferga, med påfølgende foredrag for politiet på Gardermoen.

UTREDET FOR NYE LUNGER

På forsommeren 2014 ble han henvist til lungeavdelingen på A-hus, lungeklinikken Glitre og til Rikshospitalet for utredning, han veide da bare 45 kg. Ragnar ble utredet for å få nye lunger, han passerte nåløyet høsten 2014 og da han fikk meldingen gråt han av glede. Det står til enhver tid 45-50 på ventelisten for nye lunger og det er cirka 30 personer som får det årlig fordi det er for få donorer. Nå startet en tøff ventetid, mens sykdommen utviklet seg raskt videre. Det er flere ting som skal klaffe for at du skal få nye organer ikke minst størrelse og blodtype.

– Jeg ble fryktelig våt i øya da jeg fikk ja etter at nok en betennelse ble kureret. Betennelsen ble sterkere og jeg gikk på antibiotika slik ble det utsatt en måned. De «rette lungene» kom inn. Alt har gått fint og medisinen skal forhindre at de hvite blodlegemene ikke kaster ut lungene.

Ragnar forteller om sykdomsforløpet og om hvor nært han kom eldste sønnen Kent, som var over på sykehuset natta operasjonen skjedde, hvordan de bare lå våken i stillhet og om kona Margit, som var i Syden, ingen kunne vite at telefonen skulle komme akkurat da. Hun avbrøt straks ferien og rakk hjem før Ragnar våknet etter operasjonen. Men i alt alvoret har han rom til det tragikomiske.

OPERASJONEN

– Før operasjonen måtte jeg glattbarbere meg - overalt, noe jeg aldri hadde gjort før. Og jeg hadde bare en «sauebarbermaskin og holdt på å barbere av meg snurrebassen. Jeg merket at hånda var full av blod fordi maskinen hadde satt seg fast flere ganger. Så fikk jeg se spesialmaskiner og skjønte det kunne vært unngått. Jeg husker da jeg ble trillet opp og Kent sto igjen i gangen, da lurte jeg på om jeg ville se ham igjen og på hva han tenkte. Alt gikk bra, det første jeg så var Margit og Kent, men tilkoblet respirator ble kommunikasjonen vanskelig. Etter flere undersøkelser sa overlegen; når jeg teller til tre, hoster du alt du kan og så dro han opp røret jeg hadde i lungene.

– Da jeg pustet for første gang med nye lunger var jeg som født på ny. Jeg sa hei til Margit og Kent og svarte på de spørsmålene overlegen hadde – tror jeg! Jeg fikk en akutt avstøtning 3 dager etter operasjonen, men dette ble fikset ved hjelp av medisiner. Tiden på sykehus ble en livsopplevelse med dyktige og omsorgsfulle leger og sykepleiere. Masse trening, forskjellige prøver og masse besøk av folk fra jobb og familie. Jeg ble skrevet ut før det var gått 4 uker.

FØDT PÅ NY

Livet var tilbake for fullt. Og øya ble våte da jeg kom hjem og skjønte hva et hjem egentlig betyr og jeg begynte for første gang å se alt Margit hadde gjort for meg. Vi ble vel begge som «født på ny». Siden kom alle på besøk. Barn og barnebarn. Han og Margit

har 4 barn, tre gutter og en fosterdatter. Etter kontakt med alle som gledet over at han var hjem igjen- havnet han på ny på Riksen i 14 dager, men man fant ikke ut hva slags betennelse han hadde, på tross av forskjellige prøver. Kroppen måtte klare det selv. Avstøtning nummer to ble oppdaget på 3 måneders kontrollen, men med medisjustering gikk det bra, forklarer Ragnar.

Dagen vi gjør intervjuet har han vært på Riksen igjen og tatt blodprøver. Han tar pustep prøver, resultatet, viser dagbok og statistikk. Og den mannen går systematisk til verks. Mer nøyaktig enn noe helsepersonell kan man tro. Han viser kurver, tall og målinger i en blokk han bretter ut over arbeidsbordet. Ragnar Dahl er i dag friskmeldt og i jobb igjen. Men det siste året har vært svært dramatisk for ham og hans familie. Han er klinkende klar over statistikken med lungetransplantasjoner.

– 85-90 prosent overlever det første året og hele 75 prosent er fortsatt i live etter 5 år. Nå er jeg nesten tilbake der jeg var på det friskeste. Nå må jeg bare bygge muskler, for i dag har jeg det samme oksygenopptaket, som da jeg gikk på Befallsskolen. Jeg har gått opp til 65 kilo og garderoben er byttet ut to ganger. Midt oppi alt, søkte jeg 70 % uføretrygd, men fikk beskjed om at NAV vurderte det slik at jeg aldri kom tilbake til jobb og fattet vedtak om 100 % uføretrygd. Jeg holdt på en hel måned for å få stoppet uføretrygden og måtte tilslutt friskmelde meg selv. Jeg fikk full støtte av alle i BFO og da vi skrev ny arbeidsavtale, følte jeg at jeg ble født på ny for fjerde gang! Alt fungerer hjemme, i BFO og nå også med NAV. Er du ikke syk når du kontakter NAV, blir du det fort grunnet byråkratiet og systemet. Når det gikk opp for NAV at jeg ville tilbake i jobb og BFO ønsket meg tilbake, endret NAV karakter fra et byråkratisk troll til en servicebedrift som har kunden i sentrum. BFO fikk tidsbestemt lønnstilskudd, vi fikk en liten kurspakke og NAV dekker alt sykefravær fra dag én, frem til medio 2019.

HJERTESAKEN

Takknemlighet for nye lunger som har gitt ham et nytt liv, viser han nå i praksis. Han oppfordrer alle til å bli donor.

– Det holder å si fra til kona, samboer

eksempel

eller nærmeste pårørende, dersom du vil bli donor. Du kan også skrive ut et donorkort og legge i lommeboka, som dit personlige bevis. Du blir ikke registrert og ombestemmer du deg, si fra til dem du først informerte. Gå inn å les på www.organdonasjon.no, forklarer Ragnar.

INTERNASJONALE BIDRAG FØR BFO

Ragnar Dahl søkte og ble tilsatt som forhandlingsleder i BFO i 1997. Han har erfart til sammen 2.5 år ute i internasjonale tjeneste, som militær observatør midt på 90-tallet. Siste stilling var Deputy Chief Military Observer (DCMO) i FNs militære observatørkorps i Makedonia (UNPREDEP). Og han var med på å etablerte den gang den nye spennende misjonen. Han har også vært militær observatør, NK team og teamleder i Libanon og Croatia.

– Mange spør om hvorfor vi må delta med militære styrker ute. Til det er å si at trusselbilde har endret seg radikalt de siste 15-20 åra. Det nødvendiggjorde en omlegging av Forsvaret fra et mobiliseringsforsvar, til et gripbart og lett tilgjengelig mobilt Forsvar. Forsvaret har de senere år hatt et betydelig utenlandsengasjement og strykene har bygget opp Norges troverdighet. Og styrkene har demonstrert evne

og vilje til å løse komplekse oppdrag med rett kapasitet, styrke og med fare for eget liv. Storting, regjering og Forsvaret gir i dag veteranene skikkelig honnør og følger opp det personellet som blir skadd eller får senskader som følge av tjenesten. I dag utfordres Forsvaret ved at vi har både et behov for Forsvar her hjemme og gripbare enheter som kan settes sammen og sendes ut på kort varsel. Dette krever en stor nok struktur, at vi har de rette kapasitetene og at personellet er øvet på land, i luften og på sjøen. I dag er forsvaret for lite og vi er for lite øvd. Ragnar forteller fra opplevelser som har satt seg i hukommelsen.

OPPLEVELSER HAR SATT SPOR

– Det var 5. august og vi ble sendt 7 – 8 mil fra Zagreb der 30.000 mennesker var jaget på flukt. Det var helt forferdelig, en strekning på sju mil med bagasje. Grisene ble villdyr og høvla over områder etter trøfler og angrep kuene som hadde fått melkespreng. De tok kua i halen og tunge og gikk rundt den til den veltet for så å spise den fra bakenden. Hunder tok grisunger, sauer og hester ble flokker som rømte opp i høyden. De som ble igjen var funksjonshemmede og eldre mennesker, alle de andre hadde rømt. Mange hadde traumat-

iske lidelser, de ble torturert og banket. Tiger bataljonen fra den Croatiske hæren rensket området, og vi observerte. Vi kjøpte mat og drikke for egne penger og delte ut til de som var igjen. Jeg husker spesielt en gammel mann som var igjen i et jordhus og måtte krangle med katta som ville ta maten hans. Samme dag som lederen for UNCHR besøkte oss døde denne mannen. Det oppdaget vi da den tidligere kvinnelige Finske forsvarsministeren kom inn i rommet og hun viste menneskelige følelser vi andre hadde skjøvet i bakgrunnen som følge av mange tilsvarende episoder.

– Utenlandstjeneste gir en annen dimensjon på livet. Det er godt å bidra ute- det er en glede å hjelpe andre og det ligger i ryggraden på personellet i Forsvaret. Da UNCHR trakk seg ut fra Craina i Croatia grunnet trusselnivået fikk vi observatørene matlagrene som var igjen. Det var hjelpepakker (mat og hygieneartikler) til de som måtte trenge det. Jeg har erfart å samle og dele ut det alene, altså opplevd at observatører fra andre nasjoner, i fredens tjeneste, ikke ville hjelpe til. Folk gråt da de fikk maten.

Fra Bosnia-tiden og framover har vi bidratt med betydelige militære styrker. At vi stiller opp er en nødvendighet for verdens-

freden; men det betinger at Forsvaret får tilstrekkelig økonomi til å drive sin operative virksomhet her til lands. Vi trenger å seile, fly og øve våre landstyrker. Den kompetansen behøver vi mer enn noen gang, da truslene er mer uforutsigbare og uoversiktlige enn noen gang tidligere. Vi må være forberedt på det meste.

DE NESTE ÅRENE KREVER ØKT SAMARBEID

Ragnar har bidratt i de fleste omstillingsprosesser i Forsvaret fra 1997, han har vært ansvarlig for omstillingssidene i Offisersbladet i nærmere 12 år. Han er en sterk tilhenger av medbestemmelse gjennom ansvarliggjøring, til beste for Forsvaret og de ansatte.

– Arbeidsgiver synes i litt for stor grad å selv sitte med den eneste og korrekte løsningen. Slike holdninger blir det motstand av og kan fort lede til at de tillitsvalgte blir motspillere fremfor medspillere. Det har forundret meg i mange år at arbeidsgivere på forskjellig nivå har så liten innsikt i hva intensjonene i Hovedavtalen og arbeidsmiljøloven er. Vi går inn i en ny periode med mange og krevende omstillinger, knappe ressurser og mange må drifte gamle og nye systemer samtidig. Faren er at man skal drive omstillinger, uten ekstra ressurser eller at andre oppgaver settes på vent eller til side. Det mest fleksible verktøyet arbeidsgiver har for å komme frem til gode løsninger, samt motvirke stress, dårlig arbeidsmiljø og sykdom i en omstillingsprosess, er tid. I dag bruker arbeidsgiver utrolig mye ressurser på omstilling, men de tillitsvalgte må ofte jobbe dobbelt. Dette er dårlig lederskap og jeg håper at dette endrer seg i neste langtidsperiode. Jeg er blitt fortalt at både Forsvarssjef og Sjef Forsvarsstab fremhever behovet for samarbeid, medbestemmelse og at man tar et felles ansvar for de oppgavene som står foran oss. Det tror jeg på, så får vi se om underlagte sjefer og linjeledere jobber i sjefens ånd eller har andre agendaer.

POLITISK AKTIV

Ragnar har også vært kommunestyremedlem i Frogn kommune i nærmere 12 år og har vært medlem i forskjellige utvalg i kommunen. Han har vært politisk leder for kommunepartiet i 12 år, fylkespartiet i 6 år og ledet det 9. største politiske partiet i Norge i mer enn 5 år. Han måtte slutte med politikken grunnet av lungesykdommen, men utelukker ikke at han igjen kan bli politisk aktiv om noen år. Kjell Sandanger, - politisk venn vil gjerne bidra til å tegne bildet av Ragnar.

– Han er utrolig psykisk sterk. Vi har hatt helt normale samtaler selv da han levde i det uvisse. Han imponerte innen politikken og det er stort tap at han ikke lenger leder Pensjonistpartiet. Men han har

lagt grunnlaget for hele partiets eksistens, forsikrer Kjell Sandanger.

– Han fikk alltid motstand av de som hadde egoistiske motivasjoner. Han sto i toppen og jobbet frem de politiske sakene for uføre og pensjonister. En bauta for partiet. Ragnar har omsorg, tanker og følelser for andre mennesker, et samlingspunkt på landsmøter. Han fortalte en del historier fra Folkehøgskolen i Sogn, som var et hvilskjær før videre utdanning. Og han er dyktig til å skrive, han var redaktør for Vindusposten. Utrolig kunnskapsrik og evner å sette seg inn i høyere politiske saker. Mye er ganske vanskelig av Stortingsmeldinger og høringer. Det var trivelig å sitte 6 år i fylkesstyret sammen med ham. Jeg var leder i Asker og han i Frogn. Vi var også i hovedstyret i 2009. Han er et omsorgsmenneske og ringe meg for å høre hvordan jeg har det. Nå er jeg 76 år. Ragnar er av en helt annen kaliber enn mange av de egoene, som er å finne i politikken. Slike som Ragnar bør sitte i toppstillinger, understreker Kjell Sandanger.

SAMLINGSPUNKT I BFO

Tidligere sekretariatsleder i BFO Arild Helgesen, har også noe på hjertet om Ragnar Dahl.

– Ragnar er et overskuddsmenneske. Det kan virke som døgnet har 28 timer for ham. Man må nesten tvinge ham til å reise hjem. Og han er alltid i godt humør. På 12-13 år kan ikke jeg erindre at han har vært sur eller nedfor. Hvor han finner styrken i den

situasjonen han har vært i nå, er vanskelig å skjønne! Med stort hjerte har han vært bidragsyter for å etablere den store familien vi har blitt i BFO. Hans to funksjonshemmede sønner Thomas og Erlend er en del av hele BFO, ikke minst fordi de er med å arrangere julearrangementet sammen med Ragnar og Margit. Ellers er han vandrende oppslagsverk sjefene har lært å sette pris på. Ragnar sier at den 16.mai for 4 år siden sa Statssekretæren sånn eller sånn..., da er det sånn! Når Forsvarsbudsjettet kommer til høring har Ragnar tatt det med seg hjem og kommer dager etter med en 35 siders avhandling som omfatter innsiktsfulle vurderinger. Og jeg har vært så heldig å være med Ragnar i forhandlinger i Jupiter-prosessen for noen år siden. Arbeidsgiversiden nektet å starte før Ragnar kom, han var nemlig litt forsinket. Han rir flere hester samtidig for det store fellesskapet. Det er vanskelig for oss å se for oss BFO uten ham, Under sykemeldingen satt han hjemme og jobbet. Det gir livet mening sier Ragnar selv. Han har stor innsikt på trygde – og pensjonssaker.

Ikke vanskelig å forstå at Ragnar har blitt tatt så godt vare på under sykemeldingen og hele sykdomsprosessen. Han skryter nemlig selv av at den fenomenale oppfølgingen av BFO og sine kolleger. Det har gitt ham styrke og mot til å komme tilbake i samme versjon som før, men som de fleste nå vet med nye lunger.

**Compressport
Tactical Raider
Trøye**
~~Før: 892,-~~
755,-

-15%

-34%

Milrab 90L Bag
Beredskapsbag som er
laget for å tåle fukt og tøffe
værforhold.
~~Før: 999,-~~
662,-

Proton Spark 13000mAh
Powerbank med LED- lykt,
SOS og strobe funksjon
~~Før: 499,-~~
378,-

-24%

Surefire EP3 Sonic Defender
Stopper skadelige lydnivåer
uten å forstyrre vanlige lyder.
Behagelig passform.

172,-

Crispi S.W.A.T Evo
Solid og lett sko med GORE
TEX og godt grep. Denne
skoen er perfekt for tøffe
forhold.

1952,-

Nitecore SRT6
Spesialdesignet for politiet
og militæret med lysstyrke
på 930 lumen og SSR
teknologi

965,-

Sealskinz Shooting Glove
Utstyrt med en fold-back
magnetisk fingertupp på
pekefinger.

624,-

Ikke gå glipp av det store romjulssalget
25-31. desember på **bfo.milrab.no**

Urolig farvann forut

Vi legger nå bak oss et år som i stort er preget av utredninger, utvalg og rapporter som leder fram til en ny langtidsplan. Samtidig går dagligdrift, operasjoner og bidrag til utlandet som før og det levers høy kvalitet av et kompetent personellkorps. Nye ord dukker også opp i den daglige talen og tar mer og mer plass, det siste er samtidighetsutfordringer. Det er mange pågående prosesser som i større og større grad preger og påvirker hverdagen i Forsvaret. BFO satte før sommeren fokus på dette gjennom en kronikk hvor vi spurte, «hvem ivaretar i helheten». Vår bekymring den gangen var det betydelig antall ulike ressurskrevende prosessene som lå foran oss, og som ville prege hverdagen. Nå er vi der og symptomene begynner for alvor å vise seg, og det før det virkelig har startet.

For å oppsummere raskt; I 2016 skal vi innføre den nye militær ordningen, her er arbeidet i full gang og spørsmålene er flere enn svarene. Det vil prege situasjonen. Samtidig skal vi innføre prosjekt 2814, et stort skritt videre med innføring av et helhetlig forvaltningssystem som treffer bredt. Samtidig kommer det en transformasjon av HR-området med et tydelig krav om effektivisering. Dette er treff de menneskene som skal stå i fremste rekke for å innføre ny militær ordning, håndtere omstillinger og følge opp daglig drift hvor de allerede er presset. Det blir krevende. I tillegg vet vi at den nye langtidsplanen kommer første halvår. Det er beslutningen som vil treffe mange av våre medlemmer og avdelinger. Jeg har liten tro på at dette ikke medfører ytterligere omstillinger og flyttinger. Vi må ikke glemme hva et stadig nedleggingsspøkelse gjør med de avdelingene som treffes direkte. Jeg er mektig imponert over den innstillingen personellet ved de «røde» avdelingene stadig mobiliserer. Dette bildet sammen med daglig drift og en virksomhetsplan for 2016 som vil være krevende blir summen en tøff hverdag for de som utfører oppdragene, driver utdanning og utvikler operativ evne hver dag.

Derfor blir det retoriske spørsmålet om hvem som holder i helheten enda viktigere i den tiden vi er på vei inn i. Her vil vi være avhengig av å støtte hverandre. BFO og BFOs tillitsvalgte skal ta sin rolle, bidra med innspill på bred front og samarbeide. Samtidig skal vi ivareta, holde fokus på forsvarlighet og balanse i mengden av oppdrag som kommer. I den kommende tiden må det diskuteres hva som skal gjennomføres, hva skal eventuelt stoppes og hvilke prosesser som skal gå raskt eller settes litt på hold. Det å gjennomføre alt med fullt trykk vil være å ta for stor risiko.

BFO har også siden sist gjennomført høstkonferanse for våre elever. Gamle styrever er takket av og nye er på plass. Jeg gleder meg til å jobbe med de nye styrene, de har lagt ambisjonene for sitt arbeid høyt og de tar over et arbeid som er vel utført. Gratulere med valg og ikke minst takk for bidragene fra dere som har gitt ekstra av dere selv på vegne av felleskapet.

Denne tiden av året er også årsmøte tid, en viktig arena for å skape engasjement lokalt og for BFO som organisasjon få innspill til vårt arbeid fra det lokale nivået.

BFOs lokalforeninger har en viktig plass i BFO og det lokale engasjementet er viktig for våre medlemmer, men også avgjørende for de lokale arbeidsgiverne. Det å ha engasjerte og motiverte tillitsvalgte lokalt gir stor merverdi for de prosessene som går. Uten en lokal forankring blir det vanskelig å få fram hele bilde og gi gode innspill videre. Deltagelse ved årsmøter er for meg motiverende og engasjerende. Dette er særlig viktig i den tiden vi går inn i med mange parallelle prosesser som treffer avdelinger og den enkelte med full tyngde i 2016. Husk at den jobben som gjøres lokalt verdsettes og det brukes mye tid på å gjøre deres historier og innspill kjent.

Avslutningsvis vil jeg ønske alle en god jul og et godt nytt år, et særlig hilsen går til de som står på vakt hjemme eller ute for felleskapet.

Med varm hilsen

Jens Jahren

Leder BFO

Fra høyt plasserte kilder i NATO;

«Dersom Forsvarssjefen ikke argumenterer for behovet om et styrket forsvar på to prosent av BNP, hvem skal gjøre det da...»

Forsvarssjefens fagmilitære råd anbefaler en samlet budsjettøkning på ca. 170-180 milliarder kroner frem mot 2035. Dette vil bringe forsvarsbudsjettet opp til i nærheten av 1, 65 prosent av BNP – er Forsvarssjefen pessimist? – Realist? Eller Optimist?

Det er en kjensgjerning at det politiske Norge er enige om at forsvaret er underfinansiert. Dette ble tydelig gjennom våren 2015 med resolusjoner fra partienes landsmøter. Og når Statsbudsjettet for 2016 ble lagt frem, ble det argumentert fra Regjeringshold at forsvarsbudsjettet var reelt styrket! Kronebeløpet er større enn tidligere- ca. 5,3 milliarder faktisk, men realiteten er at så å si hele økningen går med til å betale regninger man allerede har liggende; flykjøp, ny flyplass under konstruksjon, etterslep av vedlikehold, mangel på reservedeler, vanlig pris- og lønnsvekst. Virkeligheten er at man ikke oppnår faktisk styrking av den operative kapasitet ut av de pengene som nå er lagt på bordet. Det er derfor et retorisk grep når man hevder at det «satses spesielt på økt situasjonsforståelse og økt operativitet i nord» - iallfall i det korte perspektivet.

Med dette bakteppet er det jo «fornøyetlig» å lese Vestfold Høyre sin forsvarspolitiske anbefaling. Den er svært god lesning, men dessverre økonomisk urealistisk (jeg er realist). Når Regjeringen selv ikke løfter budsjettet i retning av reell styrking, så blir det en vanskelig operasjon å få Stortinget til å gjøre dette i sin saldering. En videreføring av dagens politiske økonomistyring innebærer en sakte død for Forsvaret slik vi kjenner det i dag. Dette er det samme som å bli utsatt for sulteforing over tid. Konsekvensen blir da at Norge er helt og holdent avhengig av NATO og medlemslandenes vilje og besluttsomhet når det er påkrevd- Vil vi det? Forsvarssjefen tror ikke at det er politisk vilje til å realisere NATOs opprustningsmål slik Statsministeren forpliktet oss høsten 2014. Og, kanskje er ikke problemet om vi når to prosent av BNP som et mål i seg selv, men mer at man ikke aksepterer den ekstra fordyrelse som forsvarssektoren har, sammenlignet med alle andre (kanskje med unntak av oljeindustrien på 80-tallet). Driftskostnadene «eksploserer» og militære materiellinvesteringer er dyrere enn alt annet materiell - men det er det ingen som registrerer eller vil vite noe om. Men denne aksepten er kanskje den viktigste budsjettmessige korreksjon som politikerne bør erkjenne og gjennomføre – da vil fremtidige Forsvarssjefer kunne ha en balanse i regnskapet som blir riktig. LTP- behandlingen vil vise at Forsvarssjefens råd er politisk vanskelig; Distriktpolitikken og politikernes følelser vil spille inn. Dette vil koste enda mer – fordi det heller ikke er politisk vilje til å kutte ned på den anbefalingen som foreligger – alle politiske krav, ønsker og (heste)handler blir lagt til en allerede dyr struktur – og dette vil kreve enda mer penger.

Igjen politisk umulig da dette er penger som skal gå til eldre, barn, skatteletter med videre...

Jeg vil vel hevde at Forsvarssjefen er en optimistisk realist, man la meg ta feil på vegne av Forsvaret av Norge!

Jon Vestli

Kompetanseutvikler BFO

BFO SAMLET SINE TILLITSVALGTE

BFOs ATVer, HTVer, noen FRITVer, leder BFO og noen fra sekretariatet, var i midten av november samlet på Gardermoen på Comfort Hotell Runway for å bli orientert om Ny Militær Ordning, Fagmilitært Råd og Hovedtariffoppgjøret.

BFO informerte også denne fine gjengen om pågående og fremtidige aktiviteter. På dag 2 kom GIHV på besøk og snakket litt om HV og HVs fremtid.

Einar Holst Clausen

FORBEDRET REISEFORSIKRING

Gode nyheter for deg som har BFOs kollektive reiseforsikring levert av Europeiske! Les videre for å se de nye dekningene.

DE NYE ENDRINGENE/FORBEDRINGENE ER SOM FØLGER:

- Varighet på reise utvides fra 45 dager til 60 dager.
- Forsikringssum i reiseansvar utvides fra kr. 6.000.000 til kr. 10.000.000.
- Det innføres en ny dekning for egenandel ved skade på leiebil, med forsikringssum inntil kr. 8.000.
- BFOs medlemmer får tilgang til Helsetelefonen, som If har et eksklusivt forsikringssamarbeid med. Dette er et lavterskel tilbud om medisinsk rådgivning til medlemmene og deres familie, som kan benyttes både før utreise og under reisen.

ENDRINGENE HAR VIRKNING FRA 1. NOVEMBER 2015.

Det presiseres at utreise fra tjenestested, gjelder både i Norge og utlandet, samt fra fartøy.

Nyhet - digitalt forsikringsbevis, rett inn på telefonen

Alle medlemmer som har forsikringen vil få tilsendt link for nedlasting av digitalt forsikringsbevis til mobiltelefon. BFO vil bruke e-postadressen du som medlem har registrert på BFO MINSIDE

HISTORISK OPPROP BLANT FORSVARS-ORGANISASJONER

Er Forsvaret robust nok til å fremstå troverdig når faren truer?

13 forsvarsorganisasjoner går i dag sammen om et historisk opprop til befolkningen.

Det er første gang i nyere tid en slik kraftsalve fyres av.

VITRENGER ET MILITÆRT FORSVAR MED EVNE OG VILJE

Vi frykter for vår evne til å håndtere kommende kriser, og eventuelt kriger. Det er naivt å tro at ingen har interesse av å bruke makt mot vår nasjon, våre interesser, våre naturressurser, vårt levesett eller våre borgere. For å unngå dette, nå og i fremtiden, kreves et militært forsvar som a: Avskrekker og b: Er robust nok til å stå imot frem til våre alliansepartnere i NATO kommer oss til unnsetning. Dette krever personell og utstyr som gir tilstrekkelig evne og vilje til å projisere makt for å verne om vårt og våre. Vi bemerker at vi allerede her erkjenner at vi som nasjon ikke har noen intensjon om å kunne forsvare oss selv alene. Det i seg selv innebærer en viss risiko.

KVALITET I VERDENSTOPPEN I DAG

Norge har i dag militære kapasiteter som rangerer i verdenstoppen hva angår kvalitet. Vi er en ettertraktet alliansepartner å ha med i "striden". Det har kostet mye tid, penger og personlig offervilje blant forsvarspersonell for å komme dit. Tid og personlig offervilje har vi fortsatt, selv om dette kan snu. Den politiske viljen til å bevilge tilstrekkelig penger synes fortsatt å være begrenset. Dette er en særdeles farlig utvikling. Forsvarsbudsjettet for 2016, og indikasjonene for kommende år, legger ikke opp til å løse de grunnleggende utfordringene forsvarssektoren står ovenfor. Det er ikke balanse mellom oppgaver og ressurser. Og budsjettene kompensere ikke for den forsvarsspesifikke kostnadsutviklingen, som ligger over samfunnet forøvrig.

VIL VI NYTE MÅ VI YTE

Gjøres det ikke noe med sistnevnte vil konsekvensen bli veldig tydelig de kommende år. Forsvaret må reduseres i størrelse og

- Vi gjør dette fordi vi er genuint opptatt av Forsvaret som en bærebjelke for vår nasjon, sier leder BFO, Jens B Jahren.

kampkraft, vi får ikke råd til nytt utstyr, vi klarer ikke opprettholde kvaliteten på våre bidrag til NATO eller FN; vi blir rett og slett en lite troverdig alliansepartner. Interessen for å komme oss til unnsetning ved en krise vil synke blant de andre medlemslandene, med mindre vi viser vilje til å bidra selv. Det synes heller ikke å være vilje hos regjeringen til å følge opp våre forpliktelser om å nå 2 % - målet. Vi er et av de rikeste landene i NATO. Hvis ikke vi ønsker eller makter å nå målet - hvordan kan vi da forvente at andre allianseland skal gjøre det? Det koster penger å opprettholde freden. Alternativet koster enda mer. For vårt og våre. For Norge.

Tekst: BFO Foto: Fredrik Naumann/Felix Features

FMR: EN FARLIG SVEKKELSE AV FORSVARET I NORD-NORGE

Utrydningstruet kystjeger under Flotex 2015. Foto: Forsvaret

- Forsvaret foreslås svekket i nord. Nå må det tas politisk ansvar. Dette skriver BFO Region Nord-Norge i et brev til FD etter å ha samlet alle lederne av lokalavdelingene.

BFO Region Nord-Norge har i disse dagene avholdt regionstyremøte i Harstad med fokus på Forsvarssjefens militærfaglige råd (FMR).

BFO REGION NORD-NORGE ER STERKT KRITISK TIL FLERE FORSLAG I FMR

De er dårlig begrunnet i et personellmessig-, økonomisk- og operativt perspektiv. Slik FMR er utformet er det totalt sett en reduksjon i den militære tilstedeværelsen i Nord-Norge. Dette gjelder spesielt sjø og luft-kapasiteter.

BFO Region Nord-Norge mener dette er sterkt uheldig sett i lys av den sikker-

hetspolitiske situasjonen. For å beholde foreslåtte nedlagte avdelinger vil det kreves tilleggsfinansiering.

BFO Region Nord-Norge mener man må fullfinansiere en struktur som gir et velbalansert terskelforsvar og tilrettelegge for allierte forsterkninger som er reelle og kapable.

Med bakgrunn i FMR har BFO Region Nord-Norge sendt inn et innspill til Forsvarsdepartementet, hvor de mer detaljert gir uttrykk for hvorfor vi må beholde en rekke avdelinger i landsdelen, fremfor å legge dem ned eller minimere dem.

BREVET

Det kommenteres hvorfor det ikke er lurt å utrydde Kystjegerkommandoens kapasiteter, flytte kystvakten fra Sortland,

legge ned det internasjonalt ettertraktede allierte treningssenteret i Åsegarden, skrote kystradarkjeden, si opp musikerne, legge ned Sjøheimevernet, la helikopterene fly sørover og vekk fra Hæren, avskaffe anti-ubåtkapasiteten med Orion-flyene, utelukke Andøya og Bardufoss som fremskutt jagerflyberedskapsbase samt legge opp til en storstilt og potensielt personellfiendtlig rotasjon av mannskaper for å bemanne en mekanisert stridsgruppe på Porsangmoen (GP).

KONTAKTINFORMASJON VEDRØRENDE INNSPILET:

Gunnar Lie Eide
BFO Områdetillitsvalgt (fulltid)
Region Nord-Norge
Tlf: 400 29 791

ÅRSMØTE PÅ KJEVIK

BFO Kjevik gjennomførte årsmøte 18. november. De 25 fremmøtte ble servert marsipankake og pepperkaker, mens årsberetning og saksliste ble gjennomgått av avtroppende leder; Alexander Serra. Valgkomiteen la så frem sin innstilling til nytt styre, som ble vedtatt ved akklamasjon. HTV Luft, Magne Sagvolden, informerte om Ny Militær ordning, prosessen rundt FMR, og Omstilling Luftforsvaret. Tilstede var også Lars Kristian Danielsen fra BFO sentralt som kunne svare på forsikrings-spørsmål. Møtet ble avsluttet med en liten BFO overraskelse og trekning av flotte premier. BFO takker Serra for innsatsen som Lokalforeningsleder, og ønsker det nye styret lykke til i perioden!

Magne Sagvolden
BFO HTV Luftforsvaret

ÅRSMØTE PÅ RYGGE

BFO Rygge gjennomførte sitt årsmøte 17. november. Fungerende leder, Stein Inge Hagnes, gjennomgikk styrets årsberetning med påfølgende valg av nytt styre. Etter avsluttet årsmøte informerte HTV Luft, Magne Sagvolden, om Omstilling i Luftforsvaret og FMR. Et hovedpunkt var organisering av Luftforsvarets Ledelse, samvirke med 139LV, og organisering av denne luftvingen i fremtiden. Forhandlingsleder Lars Omberg ga også de fremmøtte siste nytt om Ny Militær

ordning og status på sentrale avtaler, før deltakerne inntok lunsj. OTV Tor Gunnar Framnes stilt e også med stand under lunsjen til stor glede for både gamle og nye medlemmer. BFO takker avtroppende fungerende leder for innsatsen, og ønsker det nye styret lykke til i den kommende perioden!

Magne Sagvolden
BFO HTV Luftforsvaret

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	437 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Hroar Sanna	Medbest	916 55 727		hroar.sanna@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmshaug	Tariff	990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Erik Gabrielsen		920 96 432		erik.gabrielsen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Sandra Stahl		971 05 472		sandra.stahl@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Luft	Magne Sagvolden			995 53 453		htv-luft@bfo.no
Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

NYHET!

Nå får alle BFO-medlemmer under 25 år
20 % RABATT PÅ BILFORSIKRING

I tillegg får alle medlemmer i BFO 40 % startbonus - uansett alder.
Så er du enda bedre #styrket hvis noe skulle skje.

RING OSS PÅ TELEFON 21 07 57 10

DU FORSVARER LANDET. BFO FORSVARER DEG. VI FORSIKRER DEG.

*tilbudet gjelder fra 13.12.2015

I samarbeid med:

Rolig, vi hjelper deg.

GRADSO

- NYE MILITÆRE

GRENADERER OG KONSTABLER

MANNSKAPS- GRADER

OR4

Seniorkonstabel

Vingkorporal

Korporal kl. 1

OR4

Ledende
konstabel

Korporal

Korporal

OR3

Konstabel

Ledende vingsoldat

Visekorporal kl. 1

OR2

Visekonstabel

Vingsoldat

Visekorporal

OR1

Ledende menig

Ledende flysoldat

Ledende menig

OR1

Menig

Flysoldat

Menig

SJØ

LUFT

HÆR

Sjefssersjanter vil ha en ekstra stjerne i gradsoversikten. Sjefssersjanten er sjef for en enhet og berører spesialistsøylen. Personen i funksjon og fullmakt.

OVERSIKT

DISTINKSJONER -

...ne i distinksjonen, som vi ikke finner
...ens nærmeste rådgiver innenfor det som
...nnehar ikke en annen grad, men har
...nakter gitt av sjefen.

BEFAL

Flaggmester

Orlogsmester

Flotiljemester

Skvadronsmester

Senior kvarttermester

Kvarttermester

SJØ

Sersjantmajor

Kommandérsersjant

Stabssersjant

Vingsersjant

Sersjant kl. 1

Sersjant

LUFT

Sersjantmajor

Kommandérsersjant

Stabssersjant

Oversersjant

Sersjant kl. 1

Sersjant

HÆR

OR9

OR8

OR7

OR6

OR5

OR5

IKKE AKKURAT ARBEIDSLEDIGE FREMOVER...

Påstanden min ovenfor refererer selvsagt til soldater, men også deres tillitsmenn. For å argumentere for soldatene først, så hersker det mindre og mindre tvil om at et robust forsvar er viktig med tanke på dagens sikkerhetspolitiske utvikling. Det kan virke som om vellykkede angrep fra ikke-statlige aktører skjer oftere og oftere. Det ser altså ikke ut til å bli fred i

verden med det første, så behovet for offiserer og soldater blir nok ikke mindre. Da er det litt urovekkende å se at her hjemme i trygge Norge fortsetter vi nedbyggingen av Forsvaret vårt.

11. november hadde BFO sammen med 12 andre forsvarsorganisasjoner et historisk opprop rettet mot det norske folk og våre folkevalgte. Skrivet kommer ikke fordi nedbyggingen plutselig har gått for langt, men at den gikk for langt for mange år siden og nå må det være nok. I påfølgende av oppropet møtte både forsvarsministeren, Huitfeldt fra Forsvarskomiteen, leder BFO og leder NOF, opp på NRK Debatt. Da var det trist å se at fra politisk side prioriteres det heller å kjøre et spill for galleriet i den hensikt å fremme sine respektive politiske partier, fremfor å faktisk snakke om problemet; at Forsvaret er underfinansiert. Det ble sagt fra politisk side at Forsvaret kommer ikke til å komme på rett kjørlinje innen 1 langtidsplan heller. Vi får sørge for at arbeidet med neste langtidsplan blir best mulig, og her får forhåpentligvis arbeidstakerorganisasjonene bidra til å dra lasset i riktig retning.

Så tillitsmenn er heller ikke arbeidledige i tiden fremover. FMR er fremlagt, ny langtidsplan skal på plass, en ny befalsordning skal implementeres, og alle utfordringene man hadde før, ser fortsatt ut til å gjøre seg gjeldende. Jeg gikk gjennom årsrapportene fra KAFO i arkivet, og pussig nok så var det de samme problemstillingene de jobbet med for fem-seks år siden. For eksempel at EBA er utilstrekkelig og at Sjøkrigsskolen fortsatt prøver å spare penger ved å utnytte kadettmassen til å gå daghavende vakt på G.A. (Gratis Arbeid).

Alt er selvsagt ikke helt mørkt og jeg må si at dette er utvilsomt en spennende tid å jobbe i Forsvaret på, især å få være tillitsvalgt i tillegg. Jeg og styret mitt har mer enn nok å jobbe med i året som kommer, og jeg gleder meg til å komme i gang.

Takk for tilliten!

Oddar,
ny leder i KAFO Landsstyret

BESO HAR TALT BEFELSELEVENES SAK I 36 ÅR

Gradestokken kryper sakte, men sikkert nedover mens utdanningen for oss befalelever går for fullt. Utdanningen vi får ved skolene ruster oss til å gå en ny og annerledes verden i møte, ikke bare fordi vi kanskje kommer fra det sivile, men også fordi «verdensbildet» vi kjenner i dag endrer seg. Bare i Forsvaret snakkes det stort om ny personellstruktur, et spesialist-

korps, styrking av den operative evnen, lønn og grad, FMR og omstilling, mens den vestlige verden opplever terror i egen stue, flyktningestrømmer og uro i Midtøsten.

Dette kan kanskje virke som store emner å ta fatt i under en travel skolehverdag, men jeg vil på tross av dette oppfordre alle befalelever til «med alvor og nidkjærhet strebe at tilegne seg de ferdigheter og egenskaper, der kræves ...» (som skrevet i Troskapsformaningene). Du som blir fremtidens befal kan tjene på å ha kjennskap til alt fra «verdenspolitikken», omstilling av forsvaret og helt ned til de banale og kjente enkeltmannsferdighetene. Jeg synes på grunn av alt som skjer rundt oss, at det er viktig med en organisasjon som tar vare på oss og våre rettigheter! Ikke bare for befal og offiserer, men for befalelever. Det er her BESO kommer inn. Befalselevenes Samarbeidsorgan har i dag vært talerør for befalelever gjennom 36 år! I løpet av disse årene har ulike befalskull jobbet for å endre opptak, utdanning og inntreden i befalsrekkene til noe bedre. Og det skal vi fortsette med

Jeg heter Martin Sløveren Andressen, og går i dag mitt andre år i skolekompani C ved Hærens befalsskole. Jeg valgte for to somre siden den toårige elektrooptiske våpenlinjen som holder til på Sessvollmoen. Dette er mitt andre år som medlem av BESO-styret og i år er jeg privilegert til å få sitte som leder. Jeg vil på vegne av hele styret takke for tilliten som ble gitt oss under landskonferansen på Lillehammer i år.

Vi skal sørge for å gjøre vårt for nåværende og fremtidige befalelever i alle grener, og for å gjøre det trenger vi å høre dine meninger! BESO er selvfølgelig alltid tilgjengelig på mailadressen beso@bfo.no. Vil du ha tak i styremedlemmer ligger også kontaktinformasjon til hvert medlem ute på nettsidene til BFO.

Videre vil jeg anbefale alle nye BFOere til å gjøre seg kjent med BFO-apparatet rundt dere. Det sitter mye kunnskap og erfaring i deres områdetillitsvalgte, og disse kan dere benytte dere av til utrolig mye rart!

Ha en super utdanning. Vi snakkes ut på nyåret, om ikke før!

Martin Sløveren Andressen
Leder BESO

Forsvarets Veteranpris til «Pekka»!

Årets Veteranpris ble under veterankonferansen i Trondheim tildelt Per Christian «Pekka» Jacobsen. BFO og våre medlemmer er både stolte og ydmyke over å se hva «Pekkas» oppnår i sine mange møter med veteraner og deres familier. Fra motorsykkeltreff, til Arctic Truck-kolonner gjennom Oslos gater, til barne- og familietilstelningene i Norway House i Lommedalen eller på Tusenfryd. Med to nevenyttige hender, en litt vond rygg, og et kjempestort hjerte får du til det utroligste, Pekka!

BFO/Offisersbladet har fulgt ildsjelen på arbeid med å få sponset alt fra gaveartikler og premier til sine arrangementer, grilling på Sessvollmoen for hjemvendte veteraner og mye mer. «Pekka» har et enormt nettverk, og han gir villig vekk store bamseklemmer.

Vi gratulerer så mye til «Pekka», som i Trondheim blant flere sterke kandidater ble presentert som vinneren av Forsvarets Veteranpris.

«Veteran møter Veteran» gjør en formidabel innsats, med nettopp «Pekka» som en av de store ildsjelene. Selv med god støtte fra Forsvarets Veteranavdeling og flere organisasjoner og foreninger er det mye dugnadsinnsats som har ført Pekka frem til denne dagen. Det er så fortjent!

Lars-Andreas Irgens

Foto: FMS

Utenriksreportere med lang erfaring fra Midt-Østen

Østen bokverk, som han har brukt over fem år på. Den tar for seg hele historien og alle konfliktene, fra alle parterers synsvinkel, reneste leksikonet. Det skal nevnes at også Sidsel Wold har utkommet med en bok med samme tema. Rundt 200 hadde tatt turen til Litteraturhusets aula - stappfullt med andre ord.

Einar Holst Clausen

Litteraturhuset i Fredrikstad samlet mye utenriks-erfaring på ett brett, de hadde invitert Odd Karsten Tveit, Fredrik Græsvik og Sidsel Wold til samtaler om historien og utviklingen i Midt-Østen og konfliktene opp gjennom tidene. Til å lede samtalen, var veteranen fra Institutt for Journalistikk, Frode Rekve på plass. Temaet var som sagt Midtøsten-konflikten, og hvilke erfaringer og vurderinger panelet har gjort seg. Hvordan er det å være reporter i et såpass konfliktfylt og farlig område? Klarer man å være objektiv? Sidsel Wold fortalte om sine opphold i Israelsk kibutz, og at hun på 1980-tallet holdt på å konvertere til jødedommen. Som kjent har hun skiftet syn i senere tid. Fredrik Græsvik presiserte at lemlestelse gjør han forbannet, uansett hvilken part som står ansvarlig. Han forsvarte også boken sin, som han har fått skarp kritikk for, spesielt fra den israelske ambassaden. De kan ikke har lest boken, sa Græsvik.

Odd Karsten Tveit, nå også med «Moshe Dajan lapp» på høyre øye, snakket også om sitt Midt-

BAE og ASV tester rib-båter som ubemannet overflate-fartøy (USV)

Janes Defence Weekly kan fortelle at BAE-systems har gått sammen med nisjebedriften ASV, om å utvikle og demonstrere en autonom rib (USV) for oppdrag innen etterretning, overvåking, rekognosering og forsvarsoppgaver til havs. Planen er å vise frem en prototyp i 2016. USV'en vil få et radar-basert anti-kollisjons system, som sammen med andre integrerte kameraer/sensorer kan operere eventuelle våpen om bord.

Den modifiserte rib'en skal kunne operere i opptil 12 timer, enten etter en på forhånd programmert rute, eller ved hjelp av fjernkontroll. Operasjonsradius er i overkant av 20 nautiske mil. Rib'en som de skal bruke, er en Pacific 950.

Einar Holst Clausen
Foto: BAE-systems

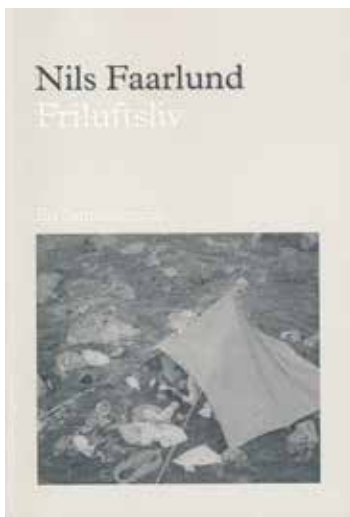
CZ 806 Bren

Ceska Zbrojovka (CZ) har nå lansert sin nye CZ 806 Bren 2 håndvåpen til det Tsjekiske forsvaret. CZ 806 er andre generasjon av CZ 805, som kom i 2010, og kommer med en rekke forbedringer gass/rekylsystemet. Den er også 0,5 kg lettere. Den har bedre vektfordeling, bedre ergometrisk tilpasset, innfellbar/teleskopisk kolbe. Kaliberet er NATO standard 5.56x45.

Einar Holst Clausen

Nils Faarlund – Friluftsliv «En dannelsesreise»

Ljø forlag har gitt ut en pocketbok der friluftsliv-legenden Nils Faarlund forteller om sin store lidenskap - friluftslivet. Ingen andre forlag har tidligere fått Faarlund til å skrive om sitt liv ute i naturens elementer, men som 78-åring debuterer han altså nå på Ljø forlag.

Faarlund er en naturens mann, og har gjennom et langt liv tilegnet seg omfattende naturkjennskap og fortrolighet med å ferdes i fri natur. Hele livet har han ønsket å lære andre gleden over vår fantastiske natur og gleden av å oppleve den. Hans livsfilosofi er tuftet på menneske- og naturverd, og så tidlig som i 1967 startet Faarlund opp Norges Høgfjellsskole. Krigsskolen har siden den gang benyttet Faarlund til å la flere tusen kadetter få oppleve naturens betydning og spore til glede, under samlinger og klatreturer i fjellheimen både sommer som vinter.

Boken gir et godt innblikk i Faarlunds livsfilosofi, samt nærheten og gleden over å være ute i naturen. Den er totalt blottet for kommersialisering og profittering, hva angår utstyrspresset mange blir utsatt for. I boken forteller han om hvordan du ferdes i naturen uten å sette spor, hvordan du finner veien på tvers av de oppmerkede løypene, hvordan det er veien som er selve målet og om alt hva du trenger å ha på deg og med deg for slik sporløs ferdsel i naturen. Boken anbefales og er et gjenkjennende

«must» for alle som har gått på Krigsskolen etter 1967.

ISBN 978-82-999761-1-1-4

Einar Holst Clausen

Det er tidligere også utgitt en bok/festskrift om Faarlund i forbindelse med hans 70-års dag i 2007 – «Veglederen». Utgitt på Gan Aschehaug ISBN 978-82-492-0960-6. Anbefales den også.

Joint Strike Missile (JSM) gjennomførte vellykket test

Joint Strike Missile (JSM) gjennomførte i begynnelsen av november i følge Kongsberg Gruppen, en meget vellykket fly-test i USA. Missilet ble sluppet fra 22,000 fot fra et amerikansk F-16 over Utah Test and Training Range og fullførte en rekke meget utfordrende fly-manøvrer. Testen beviste modenheten i teknologien og missilets programvare som er spesielt utviklet for å passe innvendig i F-35s våpenrom.

- Dette er en betydelig milesten i programmet, i tillegg verifiserte testen flere kritiske kapabiliteter spesielt utviklet for JSM. Resultatene demonstrer at vi er i rute for kvalifisering av JSM, sier Harald Ånnestad, Administrerende Direktør i Kongsberg Defence Systems.

JSM er et nytt missil som utvikles i partnerskap med Raytheon for det norske Forsvaret. Missilet vil ferdigstille kvalifiseringsprogrammet i 2017 og er unik med egenskaper som lang rekkevidde, passiv søketeknologi og lav radarsignatur. JSM integreres på F-35, men kan også bæres av andre flytyper som innebærer et større markedspotensial enn bare F-35 brukere.

Testprogrammet startet tidlig i 2015 med flere såkalte "captive carry" hvilket betyr at det henger på flyet under flygning. Programmet fortsetter i henhold til plan med økende kompleksitet gjennom 2016 og 2017 frem til endelig kvalifisering i 2017.

Latvia kjøper ny versjon av Robot 70

Latvia har bestilt nye RBS 70 bakke til luft rakettssystemer fra Saab. De har siden 2005 brukt kortdistanse laser styrt RBS 70. Kontrakten på rundt 32 millioner kroner med Saab, innebærer utskifting av de gamle missilene med de nyere Mk 2 modellene, som har større rekkevidde og høyere hastighet). Leveransen skal skje innen 2016. Latvia vurderer også å kjøpe infrarød styrte Stinger eller Grom (MANPADS) fra USA eller Polen.

Einar Holst Clausen

Northrop Grumman skal produsere US Air Force sine nye strategiske bombefly

Den nye flåten av langdistanse strategiske bombefly (Long-Range Strike Bombers-LRS-Bs), har en kostnadsramme på 511 millioner dollar pr fly, i 2010 dollar. Konkurransen ble vunnet foran Boeing og Lockheed Martin. I følge Janes Defence Weekly's kilder, er anskaffelsen estimert til totalt 21,4 milliarder dollar, noe som tilsvarer 564 millioner dollar pr fly i 2016 dollar. Hvor mange av de først produserte bombeflyene som skal være testfly, er foreløpig hemmelig, det samme med flyets design.

Einar Holst Clausen

Norske Maritime Robotics utvikler også autonom USV og UAV

På en forsvarsleverandør-messe i Fanehallen (Akershus festning i oktober, besøkte Offisersbladet en rekke leverandører på deres respektive stands. Det Trondheims-baserte høyteknologiske firmaet Maritime Robotics var en av dem. I likhet med det betydelig større BAE-systems, utvikler de et fjernstyrt fartøy (USV), som med en rekke sensorer på sikt kan drive minejakt, kartlegging av havbunn, framskutt rekognosering av seilingsleder/detektering av mål etc. Maritime Robotics skreddersyr i samarbeid med bruker et design for farkosten, og får med seg en båtbygger for å realisere selve skroget. USV markedet er i vekst og vi ser et svært spennende marked under oppseiling. Her har Norge alle forutsetninger til å bli best, sa daglig leder Vegard Evjen Hovstein til Offisersbladet.

Men Maritime Robotics har også utviklet en liten UAV de har gitt navnet PenguinMR. Dette er en UAS platform som de i flere år har operert i kystnære operasjoner og gjerne mot bruk for kystovervåkning etc. En slik UAV kan ha flere militære anvendelser, men primært til overvåkning. Kystvakta kan også ha behov for egen kapasitet for luftovervåkning med UAV. Her er det vel bare fantasien som setter grenser. For ett år siden startet de et samarbeid med FFI, og de har nå levert to UAV farkoster. Dette er faktisk de 2 største UAVene som det norske forsvaret eier per dags dato, sier Vegard Evjen Hovstein. Anskaffelseskosten for disse systemene vil variere mye med hvilke sensorpakker og kommunikasjonsløsninger kunden ønsker. Generelt kan vi si at vi nok har et driftskonsept som er betydelig mer lettvekts- og lavkostnadsbasert for disse farkostene enn det som er den etablerte sannhet i andre militære UAV systemer, avslutter han.

Einar Holst Clausen

Motormesse på Lillestrøm

Mye spennende og morsomt for motorinteresserte gutter og jenter på Motormessen på varemessen Lillestrøm i november.

Her er alt fra heftig lakkerte lastebiler/semitrailere, heftige sportsbiler, veteranbiler og motorsykler, og alt av utstyr man kan kjøpe til disse.

Fartsfylt rallykjøring på uteområdet med blant andre Petter Solberg, kunne også oppleves (med hørselvern!).

Einar Holst Clausen

Storscala radiostyrt modell av LEO 2 og tilhørende trailer m/tilhenger. Heftig lyd hadde den også.

Ny bok fra Fredrik Græsvik

Evig krig – Israel og Palestina

FREDRIK GRÆSVIK
EVIG KRIG
ISRAEL OG PALESTINA

Det er Kagge Forlag som gir ut boken, som er en tvers igjennom ærlig bok om denne evige konflikten. Græsvik er objektiv i sin forklaring av konflikten, men tillater seg å være subjektiv i sin beskrivelse av lidelsene. Han har hele tiden uttalt at han blir forbanna når han opplever og ser urettferdighet og drap av uskyldige sivile, uansett hvem som utfører den. Den kjente TV2-reporteren var presse- og informasjonsoffiser i NORBATT/Sør-Libanon i 1992, og har senere fått 20 års fartstid fra alle konfliktområder i Midt-Østen. Han skriver på godt og vondt om sine opplevelser.

Vi får lese om møter med soldater på begge sider, og folk som lider på både israelsk og palestinsk side. Græsvik forteller også sine møter med Yasser Arafat i hovedkvarteret

som var beleiret av israelske soldater, og hjemmebesøket hos Yitzak Rabin like før han ble drept. Vi tas med på mye lidelse og elendighet i boken, og får innsikt i jobben og farene en utenriksreporter opplever i fremste linje. Mange vil ved å lese boken, få en større forståelse av konflikten i Midt-Østen. Boken til forsvarsvennen Fredrik Græsvik kan absolutt anbefales. Passer vel fint som gave under juletreet i år?

ISBN 978-82-489-1648-2 Pris: 349,-

Einar Holst Clausen

Rullebanen i Bodø klar for nye ti år

Forsvarsbygg har renoverert hovedrullebanen i Bodø for vel 280 millioner kroner de siste årene.

Det var et tett samarbeid med alle aktørene på flyplassen i Bodø med å få renoverert hovedrullebanen. Flyplassen var fullt operativt 24 timer i døgnet mens det samtidig var anleggsvirksomhet på deler av rullebanen. Det meste av anleggsvirksomheten har skjedd på nattetider.

I løpet av vår og sommeren 2014 var det hektisk jobbing med å ferdigstille banen slik at den tilfredsstiller sikkerhetskravene til en av landets mest trafikkerte flyplasser. 90 store trailere fra Tyskland lastet med spesialgrus kom for å legge epoxy på rullebanen våren 2014. - Luftforsvaret er fornøyd med jobben som er utført, og det bør også Bodøs innbyggere være, sa Bård Solheim, flyplasssjef og sjef for 132 Luftving. Bodø har fått en god og sikker flyplass som holder i mange år fremover. Rullebanen har nå veldig god friksjon, nede-tiden er redusert, det er behov for færre inspeksjoner og sikkerhetsutfordringene vi hadde er redusert, sa Solheim.

Formålet til de fire ulike prosjekter har vært å forlenge driftssikkerheten og levetiden på eksisterende rullebane med ca. 10 år. Omfanget har vært at rullebanen består av ca. 4100 betongplater (5m x 6m), reparere skader i betongdekket som er ca. 60 år gammel, legge epoxy friksjonsdekke, legge nye fuger og reetablere merking - inkludert epoxymerking. Hovedentreprenører har vært Tom Staurbakk AS, A Moan AS, M3 Anlegg, L. Possehl & Co.

Det er Forsvarsbygg som har hatt prosjektet med å renovere for totalt 280 millioner kroner. Renovering som var helt nødvendig utfra driftssikkerhetsmessige årsaker. Regningen sendes i så henseende ikke til Forsvaret. Flyplassen i Bodø driftes i sin helhet av Forsvarsbygg, og vi har en kontrakt med Forsvaret og Avinor om fordeling av den militære og sivile kostnaden.

Pressemelding Forsvarsbygg

Debattmøte om Forsvarets fremtid

Norges Forsvarsforening inviterte til åpent møte om Forsvarets fremtid, i Håndtverkergårdens lokaler i Oslo den 23. november.

Møt forsvarsministeren og Norges fremste forsvarsanalytikere 23. november

Norges Forsvarsforening har invitert forsvarsminister Ine Eriksen Søreide til å utdype de forsvarspolitiske utfordringer Norge står overfor idag. Vi har samtidig bedt flere av Norges fremste forsvarsanalytikere om å kommentere hvilke konsekvenser utfordringene har for utformingen av fremtidens forsvar.

Gjennom en rekke år har Forsvaret vært underdimensjonert og underfinansiert. Nå har forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen lagt frem sitt råd til regjeringen.

Forsvarssjefen foreslår en videreføring av dagens struktur, men med noen nødvendige justeringer som svar på dagens teknologi og sikkerhetspolitiske situasjon. Prisen er ifølge Bruun-Hanssen en økning av dagens budsjett med 180 milliarder kroner over en 20 års periode.

Er dette en struktur vi kan leve med? Har forsvarssjefen tatt for lite i, eller er prisen for høy? Vil politikerne akseptere en økning av forsvarsbudsjettet i denne størrelsesorden, og hva er konsekvensen hvis de ikke gjør det? Dette er spørsmål vi søker besvart på møtet.

Møtet er åpent for alle og avholdes i Håndtverkeren Kurs og konferansesenter i Oslo. Sett av mandag 23. november kl. 17.00-19.30 og meld deg på allerede idag.

Påmelding: Norges Forsvarsforening foreningspost@forsvarsforeningen.no

NORGES FORSVARS FORENING

Norges fremste forsvarsanalytikere samlet på et Brett

Tidligere forsvarssjef og general Sverre Diesen.

Tidligere adm. direktør ved Forsvarets forskningsinstitutt Nils Holme.

Flaggkommandør (p), historiker og forsvarsdebattant, Jacob Børresen.

Søreide åpnet kvelden med å utdype de forsvarspolitiske utfordringer Norge står overfor i dag. En kraftig forkjølet forsvarsminister snakket innledningsvis om dagens sikkerhetspolitiske situasjon, med uroen i Ukraina og Russlands oppbygging av sin militærmakt, samt vilje til å bruke den. «Verden rundt oss har forandret seg dramatisk». I tillegg snakket hun om uroen i Midt-Østen, terrortrusseler og Cybertrusseler. Hun kommenterte også FMR og kommende Langtidsmelding for Forsvaret.

Jeg merket meg at Søreide la vekt på at vi må styrke evnen til mottak av alliert hjelp og at vi må styrke vår reaksjonstid. Som vanlig var hun diplomatisk i sine formuleringer, men helte nok isvann i blodårene til de fremmøtte, når hun fortalte at lavere oljeinntekter og enorme fremtidige utgifter i forbindelse med migrasjonen, kan jobbe imot en radikal økning av forsvarsbudsjettet i årene som kommer. Bruun-Hanssen har som kjent, i sin forsiktige anbefaling i

FMR, lagt opp til en økning av forsvarsbudsjettet på 180 milliarder over en 20-års periode.

Forsvarsministeren mente det ville ta flere budsjett-år før vi får et budsjett som er tilstrekkelig for å dekke opp for etterslep på vedlikehold, og for å få gjennomført planlagte materiellinvesteringer, samt økt øvingsnivå. Anskaffelse av nye ubåter ble i denne sammenheng nevnt. Hun presiserte at vi må kjøpe ubåter fra etablerte verft, og som leverer ferdig-

utviklede kvalitets-ubåter. Så gjenstår det å se om det betyr Tyske, Svenske, eller Franske ubåter den norske marinen skal seile i fremtiden.

Nils Holme presiserte at vi i dag ikke har noen krigsberedskap utover det å drive daglige tjeneste, og at Fagmilitært Råd er å regne som et minimumsbudsjett, for å kunne opprettholde et minimumsforsvar. Jacob Børresen fulgte opp med å repetere tidligere budskap om at et flatt videreført budsjett, vil føre til en nedleggelse av Forsvaret i løpet av 10-15 år. «Uten kraftig økning nå, må forsvarssjefen kutte hele komponenter/kapasiteter!».

Sverre Diesens innlegg til debatten, ble som bare han kan, holdt med innsikt, klarhet, og en herlig blanding av humor, ironi og en teskje sarkasme. Diesen observerer at Forsvaret stadig krymper, der operativ tilgjengelighet og beredskap ødelegges. «Vi betaler mer for stadig mindre forsvarsevne». Den tidligere forsvarssjefen advarte mot en for rask opptrapping mot 2 % målet, da man på kort sikt ikke vil kunne klare å omsette og realisere milliard-økningen. Han kunne også fortelle om USA's undring over at Europa ikke ser seg bedre i stand til å ivareta egen sikkerhet, og pekte på at Europa i fremtiden må finne løsninger for et bedre forsvars-samarbeid. Og til de som kritiserer hans argumentasjon i forsvarsdebatten, sa Diesen: «Man bør ha innvendinger på det nivå man har innsikt».

Fra stappfull sal i Håndtverkergården Oslo.

Norsk attachesamling i

To ganger i året samles alle de norske forsvarsattacheene som er spredt rundt i verden. Denne høsten møttes de i Brussel, NATOs hovedsete.

Forsvarsattacheene får de siste oppdateringene.

Generalløytnant Robert Mood orienterer.

AV MAJOR HANNE OLAFSEN, SJEF LEDERSTØTTE OG INFORMATION MANAGEMENT CENTER, MMB

Hensikten er blant annet å få orientering om aktuelle saker og prosesser, og faglig oppdateringer, sier oberst Esben Aas som er attachekoordinator i Forsvarsdepartementet.

På programmet stod blant annet faglig oppdateringer fra Norges delegasjon til NATO (NORDEL), EU-delegasjonen og Militærmisjonen i Brussel (MMB).

Alliansen står midt oppe kanskje det som er den største og mest omfattende

omstillingsprosessen noensinne, sier Knut Hauge som er norsk ambassadør ved Nato-hovedkvarteret. Og fortsatte med å gi attacheene innsikt i de ulike aspektene og prosessene som foregår i NATO, sett fra et mer politisk ståsted, mens generalløytnant Robert Mood i MMB ga attacheene ett mer militært innblikk.

Norge har et veldig godt rennømmé i NATO og blant våre viktigste allierte på grunn av den jobben våre soldater gjør i operasjoner. Norge er mer avhengig av NATO enn noen gang siden vi gikk inn i

alliansen. Våre bidrag og vår tilrettelegging må sikre at alliansen i en større krise eller konflikt engasjeres fra første dag, understreket generalen som synes det er viktig og riktig at attacheene legger ett av de to årlige møtene sine til hovedkvarteret i Belgia.

Veldig viktig å følge med på debatter og hendelser i disse landene for å ivareta norske interesse og sikre kloke valg, sier Mood. Oberst Aas, som selv har fire års erfaring som attache, supplerer:

I en tid der den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa er endret og vi er

Brussel

halvveis mellom to toppmøter, var orienteringene meget interessante, fastslår han.

Norge har totalt 18 forsvarsattacheer som dekker 42 land. Denne gang møtte 15 av dem, i tillegg deltok FDs utsendte til EU-delegasjonen og militærrådgiveren Norge har i det nordiske samarbeidet innenfor East African Stand-by Force i Nairobi.

Møtet i Brussel innbefattet også orienteringer fra SHAPE samt gjensidig informasjonsutveksling fra attacheenes respektive tjenestesteder, informasjon fra

Forsvarsdepartementet og Forsvarets personell- og vernepliktssenter (FPVS).

Disse attachemøtene er en god arena for å samle rekkene og få et felles utgangspunkt for det videre arbeidet. For ferske attacheer som meg var dette glimrende for å kunne få tips og råd fra de med mer erfaring, sier Yvonne Andreassen, ny attache i Israel. Hun får støtte av Espen Sanna som er oberst og attache i Tyrkia.

Den oppdateringen vi får her får vi ikke i de landene vi operer i. Dessuten er det alltid nyttig å møtes for å diskutere med

de andre, sier han og ser frem til neste møte som går over noen flere dager og som normalt avholdes i Norge tidlig på året. Der er det bredere deltagelse hvor møtet også inneholder statusoppdateringer fra blant annet forsvarsminister, forsvarssjef, sjef for Forsvarets operative hovedkvarter samt generalinspektørene og andre forhold som kan være av interesse for attacheene i deres virke.

KEISERENS NYE DATASYSTEM

I januar 2016 løses alle Forsvarets utfordringer. Da skal vi nemlig ta i bruk datasystemet som vi har betalt flere milliarder for. Ja, du leste rett: milliarder. Flertall altså. Og gjett hva: systemet er ræva.

Åpningen min er kanskje litt frisk. Allikevel føler jeg at dette er berettiget, da jeg har brukt SAP siden vi fikk det i 2003. Jeg har relativt variert bakgrunn innen forvaltningen, som økonomioffiser, personelloffiser og sjef personellavdeling. Jeg har vært med i de forskjellige innføringsløpene, og bruker fortsatt både SAP og FIF hver eneste dag.

Jeg kjenner også dessverre systemet for godt til at jeg vil sette navnet mitt på dette. Om frykten min er berettiget eller ei, er det et sykdomstegn for organisasjonen at jeg, og flere med meg, ikke tør å stå frem med slikt.

P2813 OG P2814, FORENKLET:

P2813 var prosjektet som tok data fra P3 inn i SAP. Prosesser som tidligere ble gjennomført i P3 ble tatt inn i SAP, i tillegg til at det kom inn nye funksjoner, som kompetanse- og kursadministrasjon (ISO) og elektronisk rekrutteringsløsning (EREC)

P2814 tar med logistikken inn i SAP. Systemet vil knytte hele forvaltningen sammen, slik at Forsvaret får felles verktøy innen blant annet økonomi og styring, forsyning, vedlikehold og anskaffelse.

Jeg er en enkel sjel, men jeg har ganske solid erfaring med data. Når jeg oppgraderer et dataprogram kommer det normalt til nye funksjoner, det er rettet feil, og hele opplevelsen blir bedre. Det samme gjelder de fleste som bytter bil. Det er gjerne kommet til noen nye funksjoner. Det kan være aircondition, lukeparkeringsassistent, blindsonesvarsel eller lignende.

Hvis SAP hadde vært en bil, hadde den blitt levert uten ratt og hjul, med en litt kjip gressklippermotor, med lovnad fra bilselgeren om at «du skal få hjul etter hvert» og «vi jobber med å finne et ratt til deg», og «motoren blir levert, men vi vet ikke når». «Det kommer til å bli bra til slutt».

Alt i alt en ganske fattig trøst når du skal bruke bilen hver dag.

ALARMRAPPORTEN I AFTENPOSTEN

Den 10. februar i år publiserte Aftenposten

en artikkel som omhandler «anklagene mot Forsvarets nye datasystem». Anklagene er å finne i en rapport som FLO laget for å slå alarm ovenfor forsvarsminister Ine Eriksen Søreide og forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen. Rapporten fra FLO har tre hovedpunkter:

- Det nye datasystemet er ti år forsinket.
- Tankegangen bak systemet er utdatert.
- Systemet vil yte bare halvparten av det som opprinnelig var planen.

Videre skriver Aftenposten at «den delen av systemet som gjenstår, den største, som handler om logistikk, er blitt så dyr at gevinstene drukner.»

Prisen blir minst 1,8 milliarder i stedet for 0,8 milliarder. Og det er kun den nye delen av systemet! Hva SAP og FIF har kostet oss totalt er det ikke sikkert vi har lyst til å vite.

Bare høsten 2012 gikk arbeidstimer knyttet til design av logistikkdelen i været, fra planlagte 80 000 til 200 000. Videre: «de som jobber med å fullføre logistikkbitten i FIF SAP P2814 er knyttet til prosjekt LogP. De fyller syv etasjer i et bygg på hjørnet av Skippergata og Rådhusgata i Oslo»

Det blir spennende å se hvordan dette ser ut i januar 2016, når løsningen åpner. Via kjentfolk i prosjektet har jeg fått høre at «hvis du synes P2813 var problematisk, er det bare småtterier mot hva som kommer i 2814»

Her er noe som er verdt å tenke på når du leser resten av dette innlegget: Tiende juni i år skriver Per Morten Hoff, generalsekretær i IKT-Norge om nødnettet, i Aftenposten, og kaller dette for Norges største IT-skandale. «Før nødnettet til 6 milliarder er ferdig utbygd, varsles det at systemet allerede er utdatert»

HRM I FIF – EXIT P3

Med denne hyggelige introduksjonen vil jeg skrive noen ord om såkalte 2813, eller HR i FIF som det blir kalt. Da SAP kom i 2003, fikk vi et system som var radikalt annerledes enn alle andre kjente datasystemer vi noen gang hadde brukt. Før min del var det hovedsakelig lønn som ble nytt, og det fungerte til dels greit, på tross av et tullele brukergrensesnitt. Opplæringen var pinlig dårlig, men vi klarte å finne ut av systemet etter hvert. Ikke mange månedene etter kom FIF, som traff så godt som alle ansatte. Årene har gått, og vi har gjennom mer enn ti år fått høre hvor bra systemet er. Alle innvendinger har blitt møtt med argumentene at «det blir for dyrt å snu», «dette er hylleware», «vi må

huske at SAP er det mest brukte systemet av sitt slag – i hele verden».

Her er sannheten: systemet er knallbra! Jeg vil nesten tørre å si dritbra.

MEN: grensesnittet er krisedårlig. Det er fullt av knapper man ikke må trykke på, knapper ingen kjenner igjen, og løsninger som klikk-og-dra finnes ikke. Det minner om data slik det var i 1995. Vi sitter og jobber i bittesmå vinduer som ikke kan maksimeres, og hastigheten er til å få sammenbrudd av. SAP og FIF som helhet har kostet oss et sted mellom 4 og 6 milliarder.

Det gamle personellsystemet P3 er utviklet av Forsvaret. Det ble både videreutviklet og driftet av en håndfull ildsjeler, som hvis du savnet noe kunne legge til funksjoner nærmest over natta. Systemet er beskrevet av alle som intuitivt, lettkjørt og tilpasset brukeren.

Da vi fikk HRM i FIF i fjor, ble dette innført halvferdig. Mange av delløsningene virker fortsatt ikke. Rekrutteringsmodulen (EREC) er så dårlig at kun et fåtall forstår den. FPVS har gått tilbake til P3 for å løse en del arbeidsoppgaver. Når vi slår opp rulleblad i SAP, finnes det ikke data lenger tilbake enn 2006. Og dette et helt år etter vi tok i bruk løsningen. For min del betyr dette at jeg fortsatt bruker P3 hver eneste dag. Det er mye kjappere, søkemulighetene er overlegne SAP, og programmet fyller hele skjermen min. For å være rettferdig finnes det løsninger i SAP som er enklere enn i de gamle systemene våre, men de er vanskelig tilgjengelige.

I den nåværende versjonen av FIF skal til og med medarbeidersamtaler gjennomføres elektronisk. Det hele knyttes sammen med et enormt kodeverk. Enhver arbeidsoppgave skal ha en egen kode. Det samme skal all slags kompetanse. Hvis en stilling lyses ut og har arbeidsoppgave nr 25, kan du søke hvis du har kurs nr 25 (meget forenklet selvfølgelig) Problemet med dette er at ingen så omfanget i dette arbeidet. Hva skjer når hele Forsvaret må ha nye stillingsbeskrivelser, og alle disse må settes kode på? Og enda mer underholdende: hvem glemte at hele styrkestrukturen i Heimevernet også måtte ha stillingsbeskrivelser med kode på, i et system hvor masseregistrering eller kopiering ikke er mulig?

RAPPORTERINGSREGIMET

I forvaltningen er vi vant til å rapportere. Vi sender inn rapporter på alt mulig rart.

FORSVARET ER NORGES LIVSFORSIKRING

«Hvor mange med utenlandsk opprinnelse har søkt stillinger hos dere siste måned?»

«Hvor stor prosentandel av deres ansatte har gyldig autorisasjon?»

«Hvor stor prosentandel av avdelingen har bestått fysisk test?»

«Hvor mange venstrehendte rittmestere har dere denne måneden?»

En annen bonus med de nye systemene skulle være muligheten til å gjenbruke data, slik at når jeg som personelloffiser har ført noe i systemet, så kan alle som sitter med sentrale tilganger ta ut rapporter på dette.

Dessverre er det slik at vi fortsatt sitter lokalt og tar ut data fra SAP, som vi fører inn i Excel og sender på mail til de som lurar på slikt. (Jeg mistenker at de ligner litt på sagbruksmester Gyldentann i sangen til Vømmøl, og at de i likhet med sagbruksmesteren sitter på kontoret og «klør seg i sitt nesebor»)

GEVINSTEN

Neste år skal vi kvitte oss med en hel masse HR-stillinger. Nå skal den såkalte gevinsten av P2813 tas ut. Dette betyr altså at det sitter mennesker sentralt plassert, som tror at det nye systemet virker. Dette tror de enten fordi de har blitt fortalt det, eller fordi de er inkompetente. Måten bekymringer fra grasrota blir tatt imot på, gjør at jeg heller mot inkompetent. At vi skal kutte disse årsverkene nå kan ikke leses på noen annen måte enn at arkitektene bak de nye systemene har fått kniven på strupen, og blitt bedt om å vise til resultater. Da er det bare å smile pent, og late som om alt er i orden.

Det er på tide å se hva Forsvaret har gjort gjennom de siste tolv årene: arbeidsoppgaver er flyttet bort fra forvaltningen, og ut til linjelederne. Deretter skal vi kutte i forvaltningen, som er de eneste som sitter med en noenlunde forståelse av systemene. Linjelederne sitter igjen med alt arbeidet, og det Forsvaret egentlig har gjort, er å kutte i den spisse enden.

I tillegg har dette i sum antakeligvis kostet oss mer enn de seks milliardene som er investert i nødnett, som i fremtiden kanskje kan beskrives som Norges nest største IT-skandale.

Noen bør stilles til ansvar.

«Oberst Ymse»

Den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa gjør at vi må tenke nytt i forsvarspolitikken. Nordområdene som et strategisk og økonomisk viktig område og uroligheter i Europas østlige og sørlige nabolag gjør at vi nå må styrke forsvaret og sikre vår evne til å forsvare våre verdier. For å få til dette må vi snu utviklingstrenden som har underfinansiert og underdimensjonert forsvaret over mange år.

I tillegg til en nedbygging over tid har det blitt avdekket et etterslep på vedlikehold og reservedeler i milliardklassen. Dette byr på ekstra utfordringer når vi nå skal jobbe frem en ny langtidsplan for Forsvaret: vi må bygge opp forsvaret parallelt med å ta igjen et betydelig etterslep.

Forsvarsjefen har lagt frem sitt fag-militære råd og er veldig tydelig på utfordringene vi står overfor. Det er nå opp til oss politikere å ta de tøffe prioriteringene som må bidra til økt operativ evne, tydeligere tilstedeværelse, hurtigere reaksjonsevne og økt bemanning. For å få til dette må Forsvaret bruke eksisterende midler mer rettet mot den spisse enden samtidig som vi må øke forsvarsbudsjettet. Vi er avhengig av å utvikle et bærekraftig forsvar som vil stå seg økonomisk over tid - ut over en fireårsperiode - slik forsvarssjefen skisserer, opp mot en tolvårsperiode.

Vi må ha en forsvarevne med kampkraft nok til at en fiende vurderer at egne tap blir så store at de i hovedsak vegrer seg for et angrep - med en troverdig NATO-allianse som forsterkning og overbygning. Denne kombinasjonen blir kritisk for vårt totalforsvar. Utfordringen blir byggesteinene i vårt eget førstelinjeforsvar: hvilke kapasiteter må vi minimum ha for å være grunnmuren i eget forsvar, hvor mye er vi villige til å investere i egen livsforsikring av Norge og hvilken risikovilje har vi til å lene oss på allierte forsterkninger.

Utfordringene Forsvaret står overfor har bygd seg opp over lang tid og vil ta tid å løse, men Regjeringen har begynt arbeidet med å styrke forsvaret. Det er ikke satset så mye på forsvaret som nå siden sist vi hadde en borgerlig regjering. I tillegg til viktige investeringer er det gjort konkrete grep med satsing på økt tilstedeværelse og styrket beredskap:

- Flere seilingsdøgn med fregatt i nord
- Økt antall øvingsdøgn for Hær og HV i Finnmark og Troms
- Permanent tilstedeværelse med en ubåt i nord
- Flere flytimer med overvåkningsfly i nordområdene

Regjeringen satser videre på å styrke Forsvaret og øker budsjettet for 2016 med hele 9,8 prosent (4,6 milliarder kroner til 49 milliarder totalt) og vil fortsette å øke budsjettet i kommende langtidsplan for å sikre en forsvarevne som gir en betryggende livsforsikring for Norge.

Regina Alexandrova,
stortingsrepresentant og forsvarspolitisk
talsperson, Høyre

- Marinejegerkommandoen på permanent beredskap
- Redusert reaksjonstid på helikopterstøtte
- Økte seilingsdøgn for Kystvakta

STRATEGISPILL PÅ STORSKOG

Asylstrømmen på Storskog er i tråd med russisk strategisk tenkning – et virkningsfullt, ikke-militært våpen mot Vesten.

Russland fører dialog med Norge hver dag, over grensen ved Storskog. Den føres med asylsøkere, 150–200 daglig.

Asylstrømmen må sees som en form for politisk og økonomisk påvirkning med «asymmetriske midler», helt i henhold til russisk strategisk og militær tenkning.

Det er et utbredt syn i Russland at landet er i en permanent tilstand av konflikt med Vesten, og at denne kan håndteres med en rekke ikke-militære virkemidler. Vestlig syn på demokrati sees som en trussel mot regimet. Motstandere kan konfronteres indirekte, undergraves fra innsiden, og slik kan Russland kompensere for teknologisk underlegenhet.

Denne tenkningen uttrykkes både i akademisk arbeid og i den nasjonale sikkerhetsstrategi. Putin vil motta utkast til en ny sikkerhetsstrategi mot slutten av året. Denne vil blant annet legge mer vekt på informasjonskrig.

Generalstabssjef Valerij Gerasimov skrev i februar 2013 en artikkel som senere er kjent som Gerasimov-doktrinen: ikke-militære midler er viktigere enn militære for å nå politiske mål. Generalen anbefalte ikke bruk av militærmakt. Han anbefalte politiske, økonomiske, informasjonsmessige og humanitære virkemidler. Se til Storskog.

Krisene i Midtøsten og folkevandringen til Europa har gitt Putin nytt sikkerhetspolitisk handlingsrom. Det utnyttes nå til sitt fulle på flankene, både i nord og i Syria. Dette gir Russland flere muligheter. Det gir et kraftig pressmiddel for å nå politiske målsetninger i forhandlinger, overfor både Norge og Europa.

Sanksjonsregimet skal revurderes av EU på nyåret, og et langsiktig mål for Russland er å redusere samholdet i EU og NATO. Russland står sterkt i forhold til enkeltnasjoner, men svakt i forhold til allianser. Kaos i Europa er gode nyheter for et autoritært regime som sliter med økonomien og mest av alt frykter sin egen befolkning. Tilstanden i Russland vil relativt sett se bedre ut, og sanksjonene kan falle.

Intervensjonen i Syria flyttet Putin fra isolasjon til verdensscenen. Han ble igjen en aktør å regne med. Ikke minst fikk han en hånd på rattet når det gjelder strømmen av asylsøkere til Europa, saken som vil definere europeisk politikk i

Storskog grensestasjon mellom Norge og Russland. Foto: Per Thrana

mange, mange år. Krig i Ukraina og sanksjoner kan fort bli en lite viktig sak for europeiske regjeringer.

Asylstrømmen gir Putin nytt handlingsrom og flyktningstrømmen legger politisk og økonomisk press på Norge. Det er rimelig å tro at russiske myndigheter kan skru presset opp og ned, om det måtte passe dem. De høynet innsatsen ved å utvise dem som åpenbart kunne returneres. Vi kan ikke utelukke at det bygges opp en humanitær krise i grenseområdet.

Det er rimelig å tro at strømmen over grensen i nord er organisert. Grensesonen på russisk side er bevoktet, og ingen, selv ikke russere, kommer nær grensen uten sikkerhetstjenestens godkjenning. Noe over 150 kommer nå til Norge hver dag, og nesten ingen over den mye lengre finske grensen.

Livsløpskostnadene for en syrisk flyktning er ifølge SSB syv millioner. Daglig forplikter det Norge for 1,1 milliarder, på et år blir det cirka 400 milliarder i fremtidige kostnader. Det er et solid takk for sist for sanksjonene etter invasjonen i Ukraina. De politiske implikasjonene er åpenbare i mediene hver eneste dag.

Russland undergraver den ukrainske regjering med politiske og økonomiske midler for å hindre integrasjon med Vesten. På samme måte kan Russland utnytte flyktningstrømmen for å svekke samholdet i Europa, og skape politiske og økonomiske problemer. Et Europa i

kraftig brytning er lettere å påvirke eller presse.

Felles grense i nord gir et greit sted for å sende signaler til Europa. Vi står lagelig til for hogg. Forhandlinger betyr ikke at man vil ha en løsning, det kan like gjerne være et spill for galleriet, for å legitimere og for propagandabruk.

Russland har ingen interesse av å løse konflikten i Ukraina, hele hensikten er jo å holde den gående for å svekke Ukraina. De er i Syria for å styrke sin allierte Assad, og for å sikre seg innflytelse. Russland har historisk sett fordelene med såkalte frosne konflikter, som stormakt kan de brukes til å skaffe seg fordeler ved behov. Konfliktløsning vil være å gi fra seg pressmidler.

Det er rimelig å anta at de også vil beholde pressmiddelet på grensen i nord. Det kortet kan spilles ut ved behov, igjen og igjen.

Geir Hågen Karlsen

VANNTETT SOKK MED HYDROSTOP

Nyutviklet sokk fra Sealskinz som er 100% vanntett, vindtett og pustende. Sokken har en unik patentert membranteknologi som er elastisk. Disse sokkene holder føttene garantert tørre, selv under svært våte forhold.

I tillegg til å være vanntette, så vil også membranen stenge ute sand og kunne motvirke gnagsår. Sokkene kommer i forskjellige lengder og tykkelser. Nytt for denne høsten er at enkelte av modellene leveres med Hydrostop, en tynn silikonkant sydd inn på innsiden av sokken ved leggen, som motvirker vann i å renne ned i sokken.

Alle sokker blir sjekket for lekkasje før de forlater fabrikken i England, slik kan du være 100% sikker på at de holder det de lover. Sokkene passer ypperlig til fjell og skogsturer, løping og sykkel, samt kajakk. Og da selvfølgelig også til røff militær bruk sommer som vinter (red. anmrk). Jeg har selv testet de, og det er nesten utrolig at man ikke blir våt på føttene! Det er Wenaas Nordic as som er importør.

Veil: fra kr. 599,-

Einar Holst Clausen

OAKLEY PRIZM FLIGHTDECK GOGGLES

Prizm Flight Deck er en stor "rammeløs" skibrille som gir et fantastisk synsfelt i alle retninger. Prizm er en banebrytende linseteknologi fra Oakley som filtrerer lyset så det tilpasser seg ulike aktiviteter og omgivelser. Prizm glassene slipper nemlig igjennom flere farger uten å slippe inn mer lys. Denne teknologien sørger for klar sikt og skarpere kontraster, og dermed et mer detaljert bilde av omgivelsene. Brillene har en behagelig passform og er inspirert av jagerflypilotenes hjelmvisir. Ekstra bred stropp med silikonstriper på innsiden sørger for at brillen sitter optimalt på både hjelm og lue. Linsen har også en svært god antiduggbehandling som hindrer dugging selv i varmt og vått vær.

Prizm Flight Deck koster 1645,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

SUUNTO TRAVERSE

I tillegg til et robust og moderne design byr Traverse på avansert høydemåling, måling av antall høydemeter per time og totalt antall høydemeter. Alle disse dataene blir innhentet ved hjelp av barometrisk trykk og satellitter. Klokken har også et kraftigere bakgrunnslys som gjør at du finner utstyret i teltet, uten å bruke hodelykten. I tillegg har den GPS integrert i klokkehuset, dette gir klokka svært god passform på håndleddet.

Suunto Traverse koster 3292,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

SEALSKINZ EXTREME COLD WEATHER

Sealskinz Extreme Cold Weather hansker er designet for å holde deg varm i ekstremt kalde omgivelser. Hele hansken er isolert, og den er både vind- og vanntett, samtidig som den har god ventilasjon. I tillegg til å være godt isolert, er hansken laget for å gi deg god fleksibilitet i fingrene. Dette gjør at du har god bevegelsesfrihet og klar for å takle ekstreme værforhold.

Sealskinz Extreme Cold Weather koster 727,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

LUMINOX RECON LEADER CHRONOGRAPH 8041.KM

Recon Team Leader kan brukes til å bestemme retninger så fort solen er synlig. Den har til og med et tachymeter som er tilpasset ganghastighet. De fleste andre tachymeter brukes ellers for hastigheter over 90 km/h. De selvlysende sifrene og viserne på urkassen gjør at du kan ha full kontroll, selv om det er mørkt. Klokken er i tillegg vanntett ned til ca 200m.

Recon Team Leader koster 7495,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

BFO på Dialogkonferansen HEL 2015

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Forsvarsdepartementet inviterte til dialogkonferanse om holdninger, etikk og ledelse i forsvarssektoren tirsdag 17. november. Den ble avholdt i et stappfullt Oslo Militære Samfund. Temaet for årets konferanse var «Hvordan påvirker et nytt spesialistkorps Forsvaret?». Fra BFO stilte nestleder Rune Rudberg og forhandlingsleder Tom Skyrud.

Temaet for konferansen var valgt fordi Forsvaret skal innføre Ny Militær Ordning, med OF/OR korps fra januar 2016. De mange foredragsholderne bidro til å sette søkelys på hvordan Forsvaret kan utnytte et slikt kulturelt spenningsfelt, som innføringen av den nye ordningen innebærer, for å sikre FDs målsettinger om økt kompetanse, økt strategisk kompetanseledelse og økt operativ evne.

Politisk rådgiver for FMIN, Audun Halvorsen, orienterte om tankegodset rundt innføringen av OF/OR korps, og at ny ordning må forankres i RAM (Respekt-Ansvar-Mot), samt i Forsvarets kjerneverdier. Han la også vekt på at avstanden mellom Forsvarets særegenheter (kultur og profesjonsstolthet) og samfunnets forventninger, ikke må bli for stor. Utviklingen av en god kultur er et felles ansvar, men felles ansvar må også ledes, sa Halvorsen.

Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen understreket at det SKAL være et skille mellom OF og OR. Vi skal alle gjøre det vi er best på, sa forsvarssjefen. Han ønsker at vi skal dyrke ordningen med spesialister, fordi vi er avhengige av deres kompetanse. Vi må tørre å dyrke forskjellene, og spesialistene skal få respekt og anerkjennelse som spesialister, sa han.

Forsvarssjefen sa også at innføringen av nye ordninger ikke alltid går etter planen, og at det da er viktig at vi har mot til å si ifra hvis vi ser at innføringen ikke går helt etter planen.

Brigadesjef brigader Eldar Berli snakket om felleskap gjennom tillit og brukte begrepet «uten alle er vi ingen». Han var i sitt innlegg innom beordrings-system for lavere og midlere grader i begge søylene, fordeling av oppgaver mellom generalister og spesialister, samt hvilken myndighet en sjefssersjant har. Når en bataljonssjef sender ut sin sjefssersjant til en underavdeling, så er han bataljonssjefens «stemme», de er til sammen et «command-team» sa Berli. Sersjantmajor Morten Fosland i Brigade Nord var også i OMS, og sa blant annet at spesialistene må få anerkjennelse for at det å være soldat, er et yrke. Innføring av

Nestleder BFO Rune Rudberg og forhandlingsleder Tom Skyrud var på plass!

Konferansier Oberst Ingrid Gjerde i samtale med sjef Brigade Nord brigader Berli.

Internasjonal forbrødring i en kaffepause.

et spesialistkorps må baseres på mestring-tillit-samhold, sa Fosland.

Generalinspektøren for Sjøforsvaret hadde med seg sin flaggmester Kristian Tallerås, og de snakket om selve implementeringen av ny ordning og misjoner-ingen for å gi personellet riktig informasjon. Sjøforsvaret er nå inne i en fase der de har utlyst flere flaggmester-stillinger i søylene. GIS gikk langt i å bekrefte at aldersbegrensningen T-35 er en utfordring, og behovet for å beholde personellet til de er 60 år, er ønskelig for Sjøforsvaret.

Professor og filosof Camilla Serck-Hanssen er leder for etisk råd for forsvarssektoren, og problematiserte litt rundt innføringen av ny militær ordning. Øker ny militær ordning den operative evnen? Kunne ikke nåværende ordning oppnådd det samme? Vil nye problemområder oppstå? Hun pekte også på at

forskjellen mellom RAM og HEL for noen kan virke uklar. Hun konkluderte med at avdelingsbefal og vervede med dagens ordning sluttet alt for tidlig, mye på grunn av manglende respekt og anerkjennelse. De må bli vist respekt for ferdigheter som kjennetegner OR's kjernevirksomhet, nemlig det militære håndtverket, sa Serck-Hanssen. Hun presiserte også at vi må unngå subkulturer.

Professor, forsker og filosof Henrik Syse holdt på sedvanlig måte et innlegg med humoristisk tilsnitt, om utfordringene rundt etikk, samvittighet, realisme og kynisme. Hoved-essensen i innlegget var at vi må opprettholde kontakten mellom Forsvaret og det sivile samfunnet, og at vi må unngå holdninger slik som «vi hører hva du sier, men slik gjør vi det ikke her». Syse mener vi må være ærlige på

hva som er bra, og hva som går dårlig. Han var også innom at det er viktig å se den enkeltes samvittighet og verdier som en ressurs, og at vi må gi rom for «det hele mennesket».

Konferansier under en meget vel arrangert HEL-konferanse, var oberst Ingrid Gjerde, sjef for Krigsskolen. Hun ledet det hele profesjonelt, også den avsluttende paneldebatten. En paneldebatt som etter min mening ble meget amputert, når hverken Forsvarsdepartementet eller Forsvarsstaben hadde noen i panelet. Spørsmålet fra oberstløytnant Laursen i salen, om hvorfor det ikke er plassert en OR 9 i hverken Forsvarsdepartementet eller Forsvarsstaben, ble derfor ikke besvart av de som burde mene noe om dette.

“ - Eg brukte tenesta på ein god måte, og eg fekk tilbod om kystskipperkurs internt i Sjøheimevernet.

Frå hammer til ror

Mannen med den karakteristiske barten er skipssjef Nils Magne Vardøy. For nokre år sia bestemte byggmeisteren seg for å skifte kurs og bygde seg ein ny karriere gjennom kurs i Sjøheimevernet.

**TEKST: JOHN-AKSEL HAUKANES,
PIO i HV
FOTO: TOR ERIK H. MATHIESEN**

Framtida er alltid usikker, men det er enkelte grep ein kan ta for å få fleire bein å stå på. Eitt av desse er kurs hjå Forsvaret. Nils Magne Vardøy (57) er ein av dei som har nytta seg av dette.

- Eg brukte tenesta på ein god måte, og eg fekk tilbod om kystskipperkurs internt i Sjøheimevernet. For meg og dei andre som tok kurset var det og ei forutsetning at ein tok ei befalsutdanning. Kystskipperkurset tok me over om lag eitt år og til slutt kunne eg løyse kystskippersertifikat D5 og vart løytnant. SHV sat jo att med pluss fordi me vart befal, og dugleiken som vart bygd opp fekk me og bruk for på framtidige øvingar.

-OG DETTE HJELPTE DEG OG I DET SIVILE LIV?

- Ja, for min egen del så tenkte eg litt lenger, så eg brukte det til å skifte karriere. På denne tida var eg jo byggmeister med eige firma. Rundt slutten av 80-talet var det dårlege tider i byggjebransjen. Difor byrja eg å tenkje i andre baner. Etter kvart bestemde eg meg for å ta kontakt med eit lokalt rederi som dreiv standby-båtar i Nordsjøen. Eg vart styrmann på eit beredskapsfarty, som skulle liggje ved plattformer i tilfelle noko skulle hende.

- Kystskippersertifikatet vart og utvida etter kvart i det sivile med styrmannskule og VK3 på fiskarfagskulen i Austevoll, og eg fullførte dette våren 1999.

MEIR MEININGSFULL TENEST

Etterpå vart det fartstid på Nils Magne Vardøy, og med tid og stunder kunne

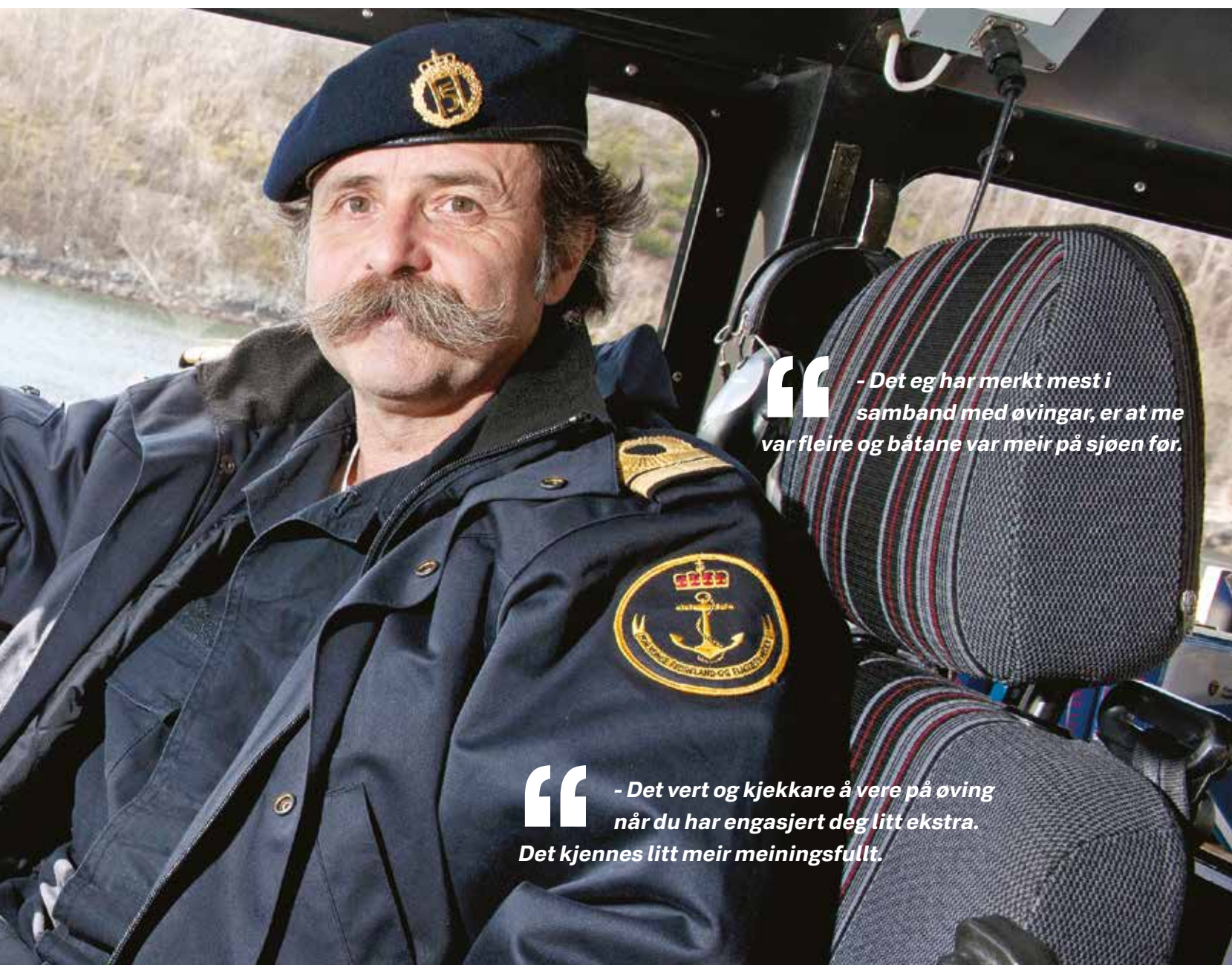
han løyse det høgste sertifikatet som nautisk skipsfører, D1. Vidare var han to år i Kystverket der han var stasjonert i Nordland. Dei siste sju åra har han vore losbåtførar ved stasjonen på Viksøy, der han navigerer «Los108» trygt mellom Bergen og Sund kommune.

VARDØY OPPFORDRAR OG ANDRE TIL Å TA KURS I FORSVARET

- Ta gjerne kurs som er tilgjengelege. Du veit aldri når det kan gå dårleg i den sivile bransjen du er i. Det vert og kjekkare å vere på øving når du har engasjert deg litt ekstra. Det kjennes litt meir meningsfullt.

LURT AV JENTENE

Vardøy har vore i SHV sidan 80-talet og har vore med i over ti år lenger enn kva som var naudsynt, og det er klart at etter

“ - Det eg har merkt mest i samband med øvingar, er at me var fleire og båtane var meir på sjøen før.

“ - Det vert og kjekkare å vere på øving når du har engasjert deg litt ekstra.
Det kjennes litt meir meningsfullt.

så mange år i Forsvaret sit han igjen med eit par gode historier.

- Ja, eg har opplevd mykje rart. Eg kan fortelje om ei øving der me hadde fått instruksjonar frå leiinga om å gå inn ved kai på Lerøya for å observere. Deretter skulle me sjølvsgagt rapportere attende. Båten gjekk til kai og meg og ein kollega gjekk i land midt på natta. Etter ei stund med rekognosering traff me på to jenter og kom i snakk, og dei lurte på om me ville ha drops! Det var vanskeleg å takke nei. Akkurat då tenkte me sjølvsgagt ikkje på at det kan hende var litt rart å få tilbod om drops frå to jenter midt på svarte natta. Då me hadde spist sukkertøyet fortalde jentene at dei var leigd inn som «spionar» og at me no hadde vorte «forgifta», og difor ikkje var virksomme lenger.

- Då dei på sitt vis hadde satt oss ut av spel ville dei sjå båten, men då sette me oss på bakbeina, eller rettare sagt lagde oss flat ut på bakken. Me meinte det var urealistisk, for dersom me var forgifta var me jo ikkje i form til å vise dei båten!

- I etterkant var det ganske flaut, og me fekk mykje pes for å gå på lim-pinnen, fortel Vardøy lattermildt.

SAMHALD OG DUGLEIK

Heimevernet si evne til innsats i kystsona kan forsvinne, sikringa av vitale objekt med sjøfront vert betydeleg minska og sjømilitær støtte til sivilsamfunnet i kystsona forsvinn dersom regjeringa bestemmer seg for å ta den endelege avgjerda om å leggje ned store delar av det operative SHV.

Nils Magne Vardøy var på si siste øving i Sjøheimevernet 402 i mai i år og vil

fremje kor viktig det er at SHV får øve dei maritime kapasitetane sine.

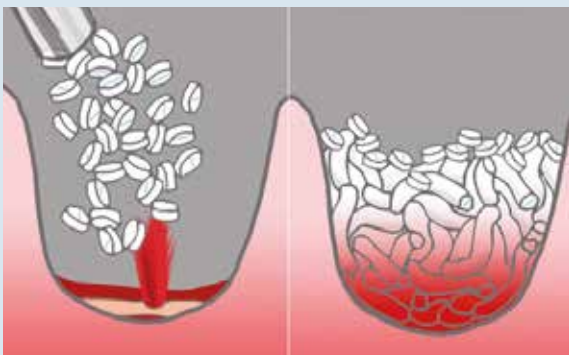
- Eg har vore med siden 80-talet, og det har vore mange forandringar opp gjennom åra. Det eg har merkt mest i samband med øvingar, er at me var fleire og båtane var meir på sjøen før. Me sov i fartya og bygde opp eit samhald ved å vere på båten frå tirsdag til fredag. I dag er det mindre farty tilgjengeleg ved Haakonvern orlogsstasjon.

- Poenget mitt er at øving på sjøen er essensielt for Sjøheimevernet. Kunnskapen vert betre og det same gjeld samhaldet. Men det er vel pengane som rår, og Forsvaret har ikkje same økonomi som før, seier Nils Magne Vardøy nostalgisk, og legg til at det er trist om SHV skal bort, for di det går ut over befal og meinige å ha dette spøkelset hengande over seg heile tida.

Livreddende oppfinnelse!

Her trykkes Xstat rett inn i såret hos en skadet amerikansk soldat.

Blødninger er en av hovedårsakene til tap av menneskeliv i strid. Av skader som betegnes som fatale, men potensielt overlevbare, utgjorde blødninger 75 %. Hurtig intervensjon og evne til raskt å stanse blødningen er av høyeste viktighet. Xstat – stanse en kraftig, pulserende blødning på 20 sekunder

John Steinbaugh har utviklet denne geniale livreddende idéen. Han har mer enn 20 års erfaring som Special Operations Medic. Sammen med US Special Operations Command startet han utviklingen av produktet som trolig kan være med på å revolusjonere akuttbehandlingen på stridsfeltet.

Medic John Steinbaugh lot seg inspirere av Fix-a-Flat skum. Altså skum som man sprøyter inn i et bildekk, ved punktering. Han overførte det samme prinsippet til sårskader, altså at man sprøyter noe inn i såret, som utvider seg og stopper blødningen. Men injeksjon av skum viste seg å være vanskelig, da blodtrykket er så høyt og kraftig at skummet ble presset ut igjen. I stedet eksperimenterte de med svamper/tabletter. Disse utvider seg, absorberer væske og forårsaker en innvendig kompresjon. Deretter utviklet John og teamet hans en 30 mm, polycarbonat sprøyte. Denne fylte de med små svamper/tabletter. Sprøyten kunne injiseres direkte inn i såret. Prototypene ble testet på skadde dyr og resultatene var forbløffende. Blødningene stanset umiddelbart.

Det amerikanske forsvaret med spesialstyrkene i spissen ble så imponert over prototypene at de gav John Steinbaugh 5 millioner dollar for å fullføre utviklingen. Produktet er nå ferdig og produktet implementeres nå i de amerikanske spesialstyrkene.

Det er produktets enkelhet som gjør produktet genialt. I såret utvider svampene/tablettene seg til 16 gangers størrelse innen 20 sekunder etter kontakt med blod. Dette skaper en blodbarriere og medfører en innvendig kompresjon av såret. Xstat er spesielt effektiv for å stanse blødninger i lyske og aksillærområdet, områder hvor tourniquet ikke er effektivt. Xstat er en midlertidig løsning for å stanse blødninger opp til 4 timer frem til operasjon. Svampene i sprøyten er merket med en blå X, som gjør det mulig å identifisere svampene på røntgen.

Det er Oskar Pedersen AS i Norge som representerer selskapet bak Xstat, og har rettighetene til salg av produktet i Norge, Sverige og Finland. Produktet er «proven in combat» i Irak av amerikanske styrker. Det er i produktet som gjør det genialt. Xstat har også utviklet tilsvarende produkt for skuddskader i bryst og lunge. Dette er produkter som Forsvarets Sanitet absolutt burde ta en titt på, og vurdere å innføre. Xstat vil kunne redde mange liv i tiden som kommer - også norske.

Av Einar Holst Clausen

Utenriks- og Forsvarskomiteen besøkte GIHV på Terningmoen

Offisersbladet var til stede på Terningmoen når Utenriks- og Forsvarskomiteen kom for å få orientering og status for HV, av GIHV Tor Rune Raabye m/stab. Komiteen reiser i disse dager rundt til flere avdelinger/baser for å motta informasjon og status, for sitt videre arbeid. Alt sett i sammenheng med Forsvarssjefens Fagmilitære Råd, og Langtidsmeldingen for Forsvaret. Raabye og personell fra HV-05 og Sjøheimevernet forklarte og demonstrerte om sitt oppdrag og det materiell de har, på en meget god måte. Komitémedlemmene stilte da også mange spørsmål, og var tydelig meget fornøyde med besøket på Terningmoen. GIH, Odin Johannessen møtte komiteen på slutten av dagen.

Einar Holst Clausen

GIHV Tor Rune Raabye forbereder besøket sammen med deler av sin stab.

Komiteen orienteres om HV våpenmateriell.

Veteraner fra UNPROFOR Bosnia-Hercegovina i 1994, ble den 30. november tildelt Forsvarets Innsatsmedalje

Under en flott seremoni i Fanehallen på Akershus festning, mottok personellet fra sanitetstroppen UNPROFOR 1994, sine innsatsmedaljer fordi de med fare for eget liv i april 1994, reddet ut 285 pasienter og 21 pårørende fra et utbombet sykehus i Gorazde, under stadig beskytning fra stridsvogner og bombekaster-ild. Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide holdt åpningstalen og takket alle sammen på vegne av Regjeringen. Forsvarssjef Bruun-Hanssen presiserte at Forsvarets Innsatsmedalje normalt ikke deles ut avdelingsvis, men at medaljemottakerne her har blitt vurdert hver for seg. Noen av de 34 medaljemottakerne kunne av forskjellige årsaker ikke være til stede under overrekkelsen. BFO gratulerer alle med vel fortjent tildeling og hyllest!

Einar Holst Clausen

Alle samlet etter seremonien.

Forsvarssjefen gratulerer Trude Nilsen med medaljetildelingen.

Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide talte og gratulerte medaljemottakerne.

Kystjegerne fikk **rødt** av forsvarssjefen!

Forsvarssjefen har merkelig nok i alle sine alternativer i Fagmilitært Råd, foreslått Kystjegerkommandoen nedlagt. Vi snakker her om en av Forsvarets mest meritede, skarpeste og mest gripbare avdelinger, med meget kort reaksjonstid.

Kystjeger på post ved kyststripen. Foto: Forsvaret

Av EINAR HOLST CLAUSEN

Offisersbladet besøkte denne sammensveisede gjengen på Trondenes Fort den 16. november, og ble tatt imot av sjef KJK kommandørkaptein Klaus Johansen og operatør løytnant Harald Hole Sagbakken, som for øvrig er BFOs avdelingstillitsvalgte ved avdelingen. Større deler av avdelingen var på øvelse Flotex 2015 og/eller forberedte mønstringen for å kunne stå på internasjonal beredskap i 2016, nærmere bestemt NATO Response Force (NRF), sammen med Minedykkerkommandoen, som amfibisk rekognoseringsenhet. KJK har for øvrig det siste halvår 2015 stått på en slik beredskap innen bording sammen med KNM Fridtjof Nansen.

Mønstringen i seg selv skal sertifisere bidraget i sin helhet, altså systemet. Måten dette gjøres på er rimelig lik andre store øvelser. Det legges til grunn et større scenario hvor avdelingen løser oppdrag som del av en større multinasjonal styrke og løser maritime jeger- og dykkeroppdrag som en enhet. På den måten får man testet hvordan stab, støtte og operative elementer fungerer sammen og innen sine kjerneoppgaver. Trenings-senteret vårt står for evalueringen. Bestått mønstring medfører at enheten sertifiseres på et gitt kampkraft-nivå, som sier noe om hva man er i stand til å gjøre og med hvilken reaksjonstid. KJK besto mønstringen og testen!

Godt tilrettelagt base: Etter en full orientering om status ved avdelingen hva angår oppdrag, materiell og personell, samt reaksjonene på at de er foreslått

kort

Sjef KJK kommandørkaptein Klaus Johansen og operatør løytnant Harald Hole Sagbakken foran sitt stolte avdelingsmerke.

Johansen viste frem det flotte treningsanlegget.

Kystjegerne kamouflerer seg godt når de ligger på post. Foto: FMS

Fra skyting med Hellfire-rakett. Foto: FMS

Fra en medevac-øvelse i Afghanistan. Foto: Forsvaret

Kystjegere var med under RECSYR. Foto: KJK

nedlagt, ble det tid til en rundtur på fortet. Jeg ble imponert over en rekke ting, blant annet over hvor kompakt og godt tilrettelagt og tilpasset denne «jegerbasen» er. Den selvfølgelig nærhet til sjøen og øvingsmuligheter der, men også øvingsmulighetene for patruljene i skog og terreng på fortet. Skytebanene ligger dessuten bare et steinkast unna forlegningene. Så må jeg nevne det imponerende og megastore innendørs treningsanlegget. Her kan operatørene svette godt ut på egen håndballbane, og et stort separat område over to etasjer, velfyllt med moderne treningsapparater. Luksus – ja, men fullt forståelig når man vet hvilke strenge fysiske krav som stilles til kystjegerne.

Litt fakta: Kystjegerkommandoen (KJK) har vært etablert på Trondenes Fort

utenfor Harstad siden desember 2001. De har etter en omstilling og tilføring av nytt materiell, vært operative siden 2005. Nå har de også fått Taktisk Båtskvadron (Stridsbåt 90) inn under sine vinger på Trondenes. KJK er spesielt egnet for å bekjempe hurtig oppdukkende og asymmetriske trusler på sjø og land i kystsonen. De kan etablere stort antall sensorer og patruljer for oppklaring, overvåking og målanvisning. Patruljene til KJK er svært mobile, enten ved egne kjøretøy og gummibåter, stridsbåt 90, eller med forflytning med Bell helikoptre fra 339 skvadron på Bardufoss. Denne høyst operative og godt trente avdelingen er oppsatt med HK416, P80, og har også 12,7 mm materiellødelegglesesrifle (MØR), FN Minimi og Hellfire. Det er kun befall i den stående avdelingen. Målbe-

kjempingen gjøres i hovedsak med presisjonsvåpen.

Meritert avdeling: Kystjegerne har mottatt en rekke medaljer for sin innsats i Afghanistan. Blant annet Forsvarets medalje for edel dåd, Forsvarets innsatsmedalje m/rosett, Krigsmedaljen, Militærkorset og Forsvarets medalje for sårede i strid. Og vi er alle kjent med at avdelingen mistet tre mann da en IED eksploderte under kjøretøyet deres på oppdrag i Afghanistan.

Alt i alt opplevde jeg å få besøke en høyst profesjonell avdeling, med en vel øvet og sammensveiset gjeng profesjonelle operatører, på en spesialisert «jegerbase». Det blir derfor helt uforståelig at en slik skarp og gripbar avdeling er tenkt nedlagt.

INTOPSKOKKEN

THAI DELIGHT

Selv om bjeller ringer, lommebøker sprenges, og det snart er jul, så holder kokken seg foreløpig unna julematen.

Dagens oppskrift er en thai-inspirert rett, som for noen vil bringe en tåre i øyekroken og minner om slaraffenliv på stranda og hyggelige, smilende mennesker. Fortrengt er jo heten, insektene, rennaræv, drita fulle landsmenn og masinga fra innkasterne på bar street...

DUTRENGER:

600 gr kyllingfilet
2 gulrøtter
4 små poteter, kokefaste
1/2 rødlok
2ts gressløk, finhakket dersom du bruker fersk
Sesamolje
2dl kyllingbuljong (om du ikke har ekte vare på lager, så tar du 2dl kokende vann og ei terning kyllingbuljong)
Tørka chili, alternativt sånn 'chilikrydder' du kjøper på butikken men da må du ha i mer
3 ts salt
pepper

2 store fedd hvitløk, alternativt kinesiks hvitløk uten fedd - 1 stk

1 lime

Solsikkeolje eller rapsolje

Jasminris til 3 personer (se på pakka)

Sett på ris etter anvisning på pakken.

Kutt kyllingen i passe store biter, omtrent som to solide pris med General snus.

Ha bitene i en blandebolle.

Hell over nok sesamolje til det nesten dekker kyllingen.

Ta to til tre klyper med tørka chili og strø over.

Strø over salt og nykværna pepper

Knus hvitløk og ha i. Bland godt.

Ha over plastfolie og sett bollen i kjøleskapet. Jo lenger den står, jo bedre smak får du av marinaden.

Finhakk rødloken

Kutt gulrøttene og potetene i små terninger.

Varm opp 2ss olje i ei dyp steikepanne.

Steik grønnsakene på sterk varme, til potetene er smått gyldne. Dryss over gressløk.

Ha grønnsakene over i ei bolle, sett til siden.

La risen stå etter at den er kokt ferdig, bare fluff (fluff.. høhøhø) den opp med en gaffel.

Ta kyllingen ut av kjøleskapet og stek den godt til den er gylden. Ha i grønnsakene, sørg for å få med all væske som har lagt seg i bunnen av bollen.

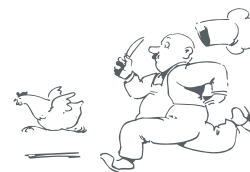
Bland godt og la det frese litt.

Ha i kyllingbuljong og la det stå til halvparten av vesken har forsvunnet.

Ha i risen og blandt fort og godt, så risen ikke brenner seg. Risen vil nå absorbere vesken.

Klem over litt limesaft hvis du ønsker.

Serveres umiddebart med soyasaus kan også serveres med cashewnøtter og biter av ananas til å strø over.

Svenske sperringer mot NATO-medlemskap står

Stockholm: Mange av Sveriges gamle sperringer mot å søke NATO-medlemskap, faller som dominobrikker som følge av Russlands aggresjon i Østersjøregionen.

TEKST: TOR HUSBY

Nå jobber hele den borgerlige opposisjonen for svensk tilslutning til alliansen. Moderatene har laget en timeplan og ønsker søknad etter valget i 2018 – uansett hva Finland gjør. Begge deler er helt nytt i svensk politikk. Som følge av det forsvarspolitiske forliket i juni i Riksdagen ligger imidlertid Sveriges alliansefrihet fast i denne valgperioden. Den avgjørende dominobrikken er sosialdemokratene. Om den forsvarpolitiske situasjonen de neste årene får den også til å falle er veien ryddet for svensk NATO-medlemskap om noen år. Bare blant regjeringspartnerne Miljøpartiet og Vänsterpartiet råder det som alltid motvilje mot medlemskap. Den største striden i regjeringen står hvordan samarbeidet med NATO som organisasjon skal skje.

10 MILLIARDER EKSTRA

I det forsvarpolitiske forliket over blokkene i Riksdagen i juni, som 70 prosent av de folkevalgte støttet, ble det enighet om å tilføre forsvarsbudsjettet 10,2 milliarder kroner ekstra over de neste fire år. Folkpartiet ønsket et dobbelt så høyt beløp. Forsvarsbudsjettet er i størrelse nesten identisk med det norske. Flere kampklare

styrker på Gotland, flere øvelser, økt kapasitet til ubåtleting og opp til tre nye ubåter er de prioriterte postene. Den første ubåten av den nye A 26 klassen er under bygging. To stykker vil koste ca. 8 milliarder svenske kroner. Et interessant spørsmål er om Norge inngår ubåtsamarbeid med Sverige. Det kan gjøre prisen rimeligere for begge land. Regjeringen har som kjent vedtatt at Norge skal ha nye ubåter.

Andre forsvarstiltak er:

*Sverige og NATO har inngått en vertslandsavtale som går ut på at Sverige kan motta NATO-styrker både til trening og i tilfelle en tilspisset situasjon i nærområdet. Avtalen er inngått innen rammen for NATOs Partnerskap for fred og skal begynne å gjelde fra 2016.

*Sverige har innledet et forsterket militært samarbeid med Finland, Polen og Danmark der alle forsvarsgrenene er med. Sverige har i mange år deltatt i Cross Border Training (CBT) på Nordkalotten sammen med norske og finske jagerfly ca 40 ganger i året. Heretter skal CBT skje enda hyppigere. Forholdet til Finland står av historiske årsaker helt sentralt for svenskene.

*Sverige har deltatt i en rekke militære

øvelser sammen med NATO-styrker og har inngått en bilateral avtale med cybersenteret i Estland som NATO opprettet etter det to uker lange cyberangrepet på Estland i 2007. Estland var lammet i to uker. Angrepet startet dagen etter at Estland flyttet det sovjetiske krigsminnesmerket fra sentrum i Tallinn til ut i periferien, noe Russland ble rasende over. Cybersenteret arbeider for å hindre flere angrep av lignende art, eller minske skadevirkningene. I år har dessuten det nordiske forsvarsamarbeidet NORDEFO vært ledet av svenskene med fast hånd. Ca. 150 prosjekter er på gang.

GULLKORT

Etter NATOs toppmøte i Wales høsten 2014 fikk Sverige et fordypet samarbeid med alliansen. Utrikspolitiska Institutet i Stockholm omtaler dette som at Sverige har fått et "gullkort" til NATO.

Allerede er stemningen i retning NATO ikke til å ta feil av i Sverige. Statsminister Löfven legger stor vekt på et utdypet og tosidig samarbeid med USA og andre NATO-land. Både Löfven og forsvarsminister Peter Hultqvist har vært mye i Washington og mottatt amerikanske delegasjoner i Stockholm det siste året.

Foto: Forsvarsmakten

Ensom svensk vaktpost utenfor slottet i Stockholm. Foto: Tor Husby

for fall

Den samme prosessen skjer i NATO. Allerede under sitt møte i Antalya i mai diskuterte utenriksministrene i NATO hvordan samarbeidet med Sverige og Finland kunne fordypes med informasjonsutveksling rundt sikkerheten i Østersjøen og flere felles øvelser.

PÅ NATOS AGENDA

Putin kan takke seg selv for det gradvis politiske skiftet i Sverige og at NATO plasserte situasjonen i Østersjøen øverst på sin agenda i 2014/15. I løpet av de siste par år har Russland raslet med taktiske atomvåpen mot Sverige og Danmark, krenket luftrommet til flere land en rekke ganger (men per ultimo oktober var det ikke skjedd noen mot Sverige i 2015) og stod nok med 99 prosents sikkerhet bak den lange ubåtepisoden utenfor Stockholm i oktober 2014. Jo mer forsvarsanalytikerne i NATO så på utviklingen i Østersjøen desto tydeligere ble det at de militærstrategiske forutsetningene i området måtte ses på som en sammenhengende "spilleplan". Med de korte avstandene kombinert med langtrekkende våpen og det moderne samfunnets cybersårbarhet og energiavhengighet var den gjensidige avhengigheten stor – uansett om landene var med i

Foto: Forsvarsmakten

NATO eller ikke. Situasjonen skapte en åpenbar interesse for både NATO og Sverige/Finland om å samarbeide om disse tingene.

På bakgrunn av den militærstrategiske utviklingen ble Sverige og Finland i april 2015 invitert til et møte i NATOs Nordatlantiske råd for første gang. På møtet, som ble ledet av generalsekretær Jens Stoltenberg, ble den sikkerhetspolitiske situasjonen i Østersjøen diskutert mellom de 30 landene.

DEN NYE NORMALSITUASJONEN

Utgangspunktet for diskusjonene rundt bordet var at de intensiverte russiske aktivitetene ikke lenger kan klassifiseres som en storm som vil passere etter en tid. Den er blitt den nye normalen som preges av Russlands interesse av å sikre tilgang til Østersjøen og teste NATOs besluttsomhet for å stå opp for sikkerheten i regionen – både i forhold til alliansens medlemmer og til tredjeland (dvs. de nøytrale)

Her var Russlands hybride krigføring den store hodepinen. Danmark var sterkt for at samarbeidet med Sverige og Finland burde intensiveres gjennom bytte av situasjonsbilder koblet til hendelser, informasjonsutveksling om hybridkrigføring og kobling til NATOs nye innsatsstyrker, pluss samordning av trening og øvelser. Storbritannia foreslo et "veikart" for å intensivere samarbeidet med de to nordiske nøytrale land. Beslutningen var at NATO skal arbeide videre med disse spørsmålene i relevante arbeidsgrupper. I tillegg skal NATOs militære organisasjon, med svenske og finske bidrag, utarbeide en strategisk analyse av sikkerhetssituasjonen i regionen innen november 2015. Analysen skal presenteres for Det nordatlantiske råd foran utenriksministermøtet før jul.

ELSER - 13 MINUTTER

TYSK DRAMA

MED: KATHARINA SCHÜTTLER, CHRISTIAN FRIEDEL, BURGHART KLAUSSNER, BURGHART KLAUSSNER, JOHANN VON BULOW, FELIX EITNER, DAVID ZIMMERSCHIED, RÜDIGER KLINK, SIMON LICHT, CORNELIA KÖNDGEN, LISSY PERNTHALER

REGI: OLIVER HIRSCHBIEGEL

MANUS: FRED BREINERSDORFER, LÉONIE-CLAIRE BREINERSDORFER

1 TIME 54 MIN

KARAKTER: 5

Det er i år 70 år siden Den andre verdenskrig ble avsluttet, men interessen ser ikke ut til å dabbe av med det første. Garantert vil det komme flere filmer om Hitler og nazismen.
Foto/Copyright: SF Norge AS

Av Nils Vermund Gjerstad

MEN HITLER VAR IKKE DØD...

Tidligere har regissør Hirschbiegel laget den definitivt beste Hitler-filmen. De siste ti årene har han prøvd seg i Hollywood. Nå er han omsider tilbake til det han kan best: Hitler og krigen.

Vi befinner oss i Bürgerbräukeller i München. Det er november 1939. altså to måneder etter Hitlers invasjonen av Polen. En svettende mann med krøllete hår jobber i mørket med å legge inn dynamitt. Dette er snekkeren Georg Elser. Noen dager senere står Føreren på taler-

stolen. Hakekors-faner pryder lokalet. Han taler til nazipartiets medlemmer på minnedagen for øl-kuppet i München.

Hitlers timeplan forandres helt på tampen og han forlater talerstolen 13 minutter før planlagt tid. 8 mennesker blir imidlertid drept av bomben. Snart blir Elser funnet av Gestapo, fengslet og underlagt forhør. Er det et komplott? Opererte Elser alene eller har han en motstandsorganisasjon bak seg? Videre veksler handlingen mellom tortur-forhør og Elser's liv i en tysk fjellby, som i likhet med andre steder i Tyskland på 1930-tallet ble nazifisert.

Regissør Oliver Hirschbiegel leverte en av filmhistoriens beste krigsdrama med "Der Untergang" (2004). En film som avfødte et utall Hitler-parodier på YouTube. Siden den gang fikk han også prøve seg på en større internasjonal arena. "The Invasion" (2007) var en kalkun, men hans film om Lady Dianas endelikt, "Diana" (2013), syntes jeg var langt bedre enn sitt rykte. Nå er Hirschbiegel tilbake i det territoriet han kjenner best: tysk krigshistorie.

På det tekniske planet er filmen også fremragende. Faktisk er det Adolf Hitler sin stemme som er dubbet over

ETTER HITLER

Ukjent helt. Georg Elser er en ukjent tysk helt. Hadde Elser lyktes ville han ikke bare tatt livet av 1900-tallets verste despot, men også reddet millioner av liv, ja, dagens verden sett helt annerledes ut. Her i et romantisk øyeblikk med Elsa (Katharina Schüttler) som også er viktig i handlingen. Foto/Copyright: SF Norge AS

skuespiller Udo Schenk mens hans står på talerstolen i Bürgerbräukeller, men det merkes faktisk ikke. Lyssettingen og bruk av kontraster er også utmerket.

Filmen har et passelig tempo som kler story'en godt. Kanskje er det litt dødpunkt midtveis i filmen, men det kan man overbære med. Det øker filmens troverdighet. Her er ingen forsøk på å sprite opp historien for mye, men snarere gir en slags flue på vegg-innlevelse av historiske hendelser. Christian Friedel gjør en troverdig prestasjon som den mystiske, litt innadvendte og romantiske tittelkarakteren.

Den tyske snekkeren Georg Elser sitt heroiske attentatforsøk er langt mindre kjent enn historien om Wehrmacht-offiseren von Steuffenberg som gjorde et enda mer modig attentat mot Hitler i Wolfsschanze i 1944. Han ble bæret med Hollywoodfilmen "Valkyrie" (2008), med Tom Cruise i hovedrollen. "Elser - 13 minutter etter Hitler" fortjenes å bli sett. Heldigvis, får man si, var ikke alle tyskere like hjernevaskede av nazi-propagandaen.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

REAPER BLIR MARITIM

MQ 9 Reaper.

MQ-9 Reaper dronen, velkjent fra USAs kriger i Irak, Afghanistan, Jemen og nå mot IS, har nylig demonstrert kapasitet i maritime scenarier, dag og natt. Dronen har mestret komplekse tester der den måtte skille mellom venn og fiende i svermer av små fartøyer, og levere mål-data til F-16 og F-35. Kort tid tidligere gikk produsenten, General Atomics, ut med at Reaper skal kunne utrustes for operasjoner med sonarbøyer. De første testene er planlagt til tidlig i 2016. Videre skal Reaper utrustes for å mestre en av de store utfordringene for droner i dag, å kunne fly i lufttrafikk, innenfor rammen av flykontroll for bemannede fly.

Utviklingen mot en maritim rolle forutsetter blant annet systemer for operasjoner i lavere høyder, de-icing og beskyttelse mot lynnedslag.

Samtidig har MQ-9 Reaper ER (Extended Range) nå nådd IOC (Initial Operational Capability) i US Air Force. Denne versjonen har fått ekstra drivstofftanker i vingene og vinglets. Den kan bruke vann-alkohol innsprøytning for å kunne lette med tyngre last. Den har 4-bladet propell og forsterket understell.

Standard MQ-9 Reaper har en maks take-off vekt på ca. 4,75 tonn. Den kan fly i vel 15.000 m høyde og har en maks flytid på over 14 timer. Rekkevidde oppgis til 1850 km. Av våpen fører den normalt AGM-114 Hellfire missiler og GBU-12/49 Paveway II laserstyrte og GBU-38 JDAM (Joint Direct Attack Munition) satelittstyrte bomber. 13. november meldte Pentagon av en Reaper hadde drept Mohammed Emwazi, kjent som "Jihadi John", kryptet som har fremstått på videoer der gisler

blir halshugd. (Air International nov 2015, Air Force Magazine mai 2015)

NEURON TEST I SVERIGE

Neuron UCAV.

Det europeiske flernasjonale Neuron UCAV (unmanned combat air vehicle) prosjektet, der blant annet svenske Saab er med, har gjennomført et testprogram på tolv flyvninger fra Decimomannu flystasjon på Sardinia, i regi av Alenia Aermacchi, som er Italias partner i prosjektet. Neste testprogram følger umiddelbart og vil foregå over Vidsele skyte-, test- og øvingsfelt i Nord-Sverige.

Testene på Sardinia verifiserte blant annet Neurons radarstealth og lave infrarøde signatur, og stridsevne. Over Vidsele vil testing av LO (low observable) egenskaper fortsette og Neuron vil levere våpen.

Uten at forbindelsen til Neuron fremgår klart, har Frankrike, Tyskland og Italia, samt EDA (European Defence Agency) der blant annet Norge er med, inngått en intensjonsavtale om å bevilge 60 millioner euro til en to års definisjonsstudie av en fremtidig europeisk MALE (medium altitude long endurance) UAV eller UCAV som planlegges å være klar for tjeneste fra 2025. (Air Forces Monthly okt 2015, juli 2015)

ISRAEL KUTTER

Den Israelske forsvarssjefen generaløyntnant Gabi Eisenkot.

Kort etter at Israels forsvarssjef, generaløyntnant Gabi Eisenkot, la frem sin forsvarsstudie (se "Gideon-doktrinen", forrige nr.), lanserte generalstaben en plan for kutt i landets bakkestyrker. Antall yrkesoffiserer og vervede forslås redusert til 40.000, hvilket innebærer at blant annet et antall karriereoffiserer må gå med sluttpakke ved 35 år. Forvaltningen skal strømlinjes og generalstaben

foreslår å kutte egen personellstyrke med 9 prosent. Hensikten er å frigjøre penger til beredskap og øvelser.

162. Panserdivisjon foreslås flyttet fra Sentralkommandoen og, ikke som man kanskje kunne ventet i dagens situasjon til Nordkommandoen, men til Sørkommandoen. En nylig etablert kommandobrigade, som begynner øvelsene sine nå i høst, foreslås lagt til Sentralkommandoen. Det etableres en cyberkommando.

Samtidig har greske helikoptermobile bakkestyrker for første gang øvd i Israel sammen med israelske styrker, på øvelse "Blå og hvit ære" (begge lands flagg er som kjent blå og hvite). Tidligere har det vært felles kampflyøvelser i gresk luftrom. (Jerusalem Post)

BOEING MED "NY" F-15

Boeings nye konsept F 15 20140C.

F-35s etter hvert velkjente begrensinger i luftkamp og US Air Force's akutte mangel på F-22 "air dominance" jagere har utløst en plan om å beholde over 200 F-15 som supplement til F-22. Nå har produsenten Boeing "grepet dagen" og lansert en oppgraderingspakke for en F-15 2040C versjon av flyet, begrunnet med at "there is a real challenge the air force faces with air superiority." F-15 2040C planlegges å kunne doble antall luftkampmissiler til 16, den får conformal fuel tanks for lengre rekkevidde, en APG-63(v)3 AESA (active electronically scanned array) radar og langtrekkendeIRST (infrared search and track), samt Eagle passivt/aktivt varslingssystem. Oppgraderingene presenteres som opsjoner, slik at det blir mulig å velge ut noen. USAF vil i teorien kunne oppgradere 250 F-15C og Japan ca. 200. Andre mulige kunder kan være Saudi-Arabia og Israel. I motsetning til F-16, anses F-15 som "evigvarende". Med begrensede strukturarbeider vil den kunne absorbere flere tusen nye flytimer. F-15 fløy første gang 27. juli 1972 mens F-16 (produksjonsversjon) gikk på vingene 8. desember 1976.

En viktig forutsetning er F-15 2040Cs Talon HATEIRST og datalink pod. Det er datalink'en her som vil gjøre det mulig å kommunisere med 5. generasjons F-22, og med F-35. (Jane's International Defence Review nov 2015)

BMW

www.bilia.no

Ren kjøre glede

STORE FORDELER FOR DEG SOM SKAL TJENESTEGJØRE I UTLANDET.

BENYTT MULIGHETEN TIL Å FÅ EN FLOTT BMW TIL SPESIELT GUNSTIG PRIS FRA BILIA SKØYEN.

Benytt denne muligheten til å få en flott BMW til spesielt gunstig pris. Når du tjenestegjør ute kan du også bestille ny bil gjennom BMW Diplomatic Sales før du returnerer til Norge. Vi vil ordne med fortolling og registrering på norske skilter.

Kjøp ny BMW på diplomatbetingelser. Priser langt under ordinære taxfree-priser. For nærmere informasjon kontakt Bilia Skøyen, BMW Diplomatic Sales ved: **Per Erik Funderud, e-post pef@bilia.no, tlf 478 99 990.**

2-serie Active Tourer
Pris fra € 19.000,-

4-serie Gran Coupé
Pris fra € 24.800,-

X4
Pris fra € 30.300,-

X5
Pris fra € 37.900,-

X6
Pris fra € 44.500,-

BMW DIPLOMATIC SALES.
JOY KNOWS NO BORDER.

Bilpriser er inkl. frakt og leveringsomkostninger.
Forbruk blandet kjøring alle modeller: fra 0,41–1,04 l/mil. CO2-utslipp: Fra 109–225 g/km. Vi tar forbehold om trykkfeil.

BMW EfficientDynamics
Mer kraft. Lavere utslipp. Mindre forbruk.

BMW GARANTI
5 ÅR 200.000 km

Ring oss på telefon 08555
Nå oss døgnet rundt via chat på bilia.
no eller facebook.com/bilianorge

Bilia Personbil as
Avd. Skøyen
Drammensveien 213
0281 OSLO

Bilia 08555

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

NO COMPROMISE

Nammo strives to eliminate risk on and off the battlefield. Designed for maximum performance and reliability, our high precision, 100 percent lead-free ammunition eliminates the potential risk of groundwater contamination. Our proven, reliable and clean ammunition is free from toxic materials and does not expose the user to harmful lead gases.

Nammo

SECURING THE FUTURE